

GAZETA POMORSKA

10
GR.

Nr. 106 AB

Piątek, 21 października 1938

Rok 1

Aleksandrów Kujawski, Brodnica, Bydgoszcz, Chełmno, Chełnice, Gdańsk, Gdynia, Grudziądz, Inowrocław, Kartuzy, Kościerzyna, Lipno
— — — Nowe-Miasto, Ryplin, Sępólno, Starogard, Świecie, Szubin, Tczew, Toruń, Tuchola, Wąbrzeźno, Wejherowo, Wyrzysk — —

W solidarności naszej — siła nasza.
Pamiętaj o tym w dniu 6 listopada.

Żywiotowe manifestacje na cześć Polski w Budapeszcie

BUDAPESZT. Wiadomość o podróży min. Becka do Rumunii spowodowała dalsze wzmocnienie nastrojów w Budapeszcie. Sprawa rozpoczęcia rokowań czesko-węgierskich przeszła niemal w zapomnienie. Społeczeństwo węgierskie wierzy w szybkie i sprawiedliwe rozwiązanie sprawy węgiersko-czeskiej. Na wszystkich bez wyjątku wystawach sklepowych w Budapeszcie pojawiły się duże fotografie Pana Prezydenta R. P., Marszałka Śmigłego Rydza, przybrane wetęgami o barwach polskich i węgierskich. Artykuły o Polsce i wiadomości w związku z podróżą min. Becka do

Bukaresztu i bytnością dyrektora gabinetu polskiego ministra spr. zagr. Lubińskiego w Budapeszcie, noszące półstronicowe tytuły, są głównym tematem prasy.

Na ulicach Budapesztu rozklejono afi-

sze, wzywającą ludność do wzięcia tłumnego udziału w manifestacji, która ma się odbyć w dowód wdzięczności za stanowisko Polski w sprawie żądań węgierskich.

Pomału przytomnieją

PARYŻ. Prasa francuska z dnia na dzień zmienia front, jeśli chodzi o pogląd na Polskę. „Paris Soir”, „L'Action Francaise”, „Le Temps”, „Je suis partout”, „Orde”, „Le Petit Journal”, a więc bardzo szeroka wstęga poglądów piszą o słuszności polskiego

stanowiska w aktualnych zagadnieniach politycznych, zachwycają się wojskiem polskim, przypominają naszą lojalność względem Francji itp. Krótko mówiąc generalny zwrot w opinii francuskiej.

Ostatnia droga Beliny

Sztandar państwowy i Polonia Restituta na trumnie pierwszego ułana Komendanta

KRAKÓW. Wczoraj wczesnym rankiem rozpoczęły się w Krakowie uroczystości pogrzebowe ś. p. płk. Beliny Prażmowskiego, twórcy kawalerii Odrodzonej Polski, odkrytego sławą bojową w walkach o niepodległość dowódcy kawalerii legionów polskich Józefa Piłsudskiego, a po wojnie zastępczego prezydenta miasta Krakowa i wojewody lwowskiego.

O godz. 6 nastąpiło przewiezienie trumny ze zwłokami zmarłego z wagonu kaplicy do kościoła Najświętszej Panny Marii. Trumnę z wagonu wynieśli na swych barkach beliniacy.

W kościele Mariackim trumnę umieszczono na wysokim katafalku.

Uroczyste nabożeństwo żałobne celebrował ks. biskup połowy dr. Gawlina. Obok przed ołtarzem głównym zajęli miejsce ks. metropolita krakowski dr. Sapieha w otoczeniu przedstawicieli kapituły metropolitalnej.

W nabożeństwie wzięli udział obok rodziny zmarłego przedstawiciel Pana Prezydenta R. P. prof. Ignacy Mościcki i generalnego inspektora sił zbrojnych Marszałka Polski Edwarda Śmigłego-Rydza — inspektor armii gen. broni Kazimierz Sosnkowski, przedstawiciele rządu, generałowie: wicemin. Gluchowski, Norwid-Neugebauer, Kwaśniewski, Piłskor, Zarzycki, Kruszewski, Narbutt-Luczyński, Jur-Gorzechowski, Bończa-Uzdowski, Mond, Piasecki, Ruppert, Grzmot-Skotnicki, Wiczorkiewicz, Krzemieński, Abraham i in., reprezentant szefa O. Z. N. gen. Skwarczyńskiego dr. Władysław Stryjeński, prezes krak. okr. O. Z. N., delegacje pułków kawalerii przybyłe z całej Polski i in., oraz tłumy publiczności.

Podniosło kazanie, sławiące w gorących słowach rycerskie zasługi Beliny, wygłosił beliniak ks. Małuszyński.

Po nabożeństwie, pośród szpalerów, utworzonych przez oddziały ułanów Ziemi Krakowskiej i szwoleżerów, belinia-

cy przenieśli trumnę swojego wodza na lawetę. Trumnę pokrywał sztandar państwowy.

W tym momencie generał broni Kazimierz Sosnkowski dokonał dekoracji trumny płk. Beliny-Prażmowskiego orderem Odrodzenia Polski pierwszej klasy. Wojsko sprezentowało broń, pochylili się sztandary, a orkiestra odegrała trzykrotnie hasło wojska polskiego i hymn państwowy, po czym prezydent m. Krakowa dr. Kaplicki wygłosił przemówienie.

Następnie kondukt ruszył na cmentarz rakowicki. Czoło konduktu otwierały szwadrony konne Związku Strzeleckiego. Za licznymi zastępami młodzieży postępowały konne poczty sztandarowe pułków kawalerii, szwadrony honorowe pułku szwoleżerów i pułków kawalerii z orkiestrami i dywizjon artylerii konnej. Dwóch legionistów w historycznych mundurach kawalerii leg. pol. prowadziło okrytego kirem żałobnym konia, dalej delegacje wojskowe i cywilne niosą 72 wieńce, w tym wspaniałe wieńce od Pana Prezydenta R. P. z napisem „Twórcy kawalerii polskiej — Prezydent Rzeczypospolitej”, od Marszałka Polski Śmigłego-Rydza z napisem „Pułkownikowi Belinie — Generalny Inspektor Sił Zbrojnych”. Dalej siedmiu oficerów kawalerii niosło na poduszkach odznaczenia zmarłego. Za krzyżem prowadził kondukt pogrzebowy w otoczeniu licznego duchowieństwa ks. biskup połowy Gawlina. Za lawetą, wiozącą trumnę, postępowała rodzina, przedstawiciel Pana Prezydenta R. P. i generalnego inspektora sił zbrojnych generał broni Sosnkowski, przedstawiciele rządu, generalicja, przedstawiciele władz państwowych, korpus oficerski, rada miejska, organizacje oraz tłumy publiczności.

Pochód zamykał szwadron ułanów Ziemi Krakowskiej.

Po przejeździe trumny przez beliniaków z lawety, na rampie u bramy cmen-

tarnej, kondukt pośród szpalerów poczty sztandarowych przy gradowej burzy ruszył główną aleją cmentarną do honorowej kwatery cmentarza za bratnią mogiłą Rokitniańczyków. Tutaj na tle wysokich masztów chorągwianych o barwach państwowych i miejskich, pośród wyniosłych pylonów, okrytych szkarlatem z orłami legionowymi i girlandami

(Ciąg dalszy na stronie 2-giej)

Pan Prezydent Rzeczypospolitej wśród dzieci ulicy

na uroczystości poświęcenia nowego ogniska

WARSZAWA. Wczoraj w Warszawie przy ul. Długiej 13 odbyła się uroczystość poświęcenia ogniska „Śródmieście” Towarzystwa Przyjaciół Dzieci Ulicy.

Uroczystość zaszczylił swoją obecnością Pan Prezydent R. P. z małżonką.

W chwili, gdy Pan Prezydent R. P. wchodził na boisko w otoczeniu swego domu cywilnego i wojskowego, 400 dzieci wychowanków „Towarzystwa” odśpiewało hymn narodowy, po czym jeden z wychowanków Towarzystwa złożył Panu Prezydentowi R. P. raport. Po wysłuchaniu raportu P. Prezydent przemówił do dzieci w kilku słowach, podkreślając swe zadowolenie, iż jest wśród nich

oraz wyrażając nadzieję, że wyrosną one na dobrych obywateli i dzielnych żołnierzy.

Po poświęceniu lokalu przez ks. dziekana Humpole — prezesa Towarzystwa, Pan Prezydent R. P. z małżonką i dostojnikami państwowymi zwiedził lokal ogniska, a następnie przeszedł do świetlicy, gdzie dziatwa wręczyła Panu Prezydentowi swą jednodniówkę, a pani Prezydentowej bukiet kwiatów. Po godzinnym pobycie Pan Prezydent R. P. z małżonką odjechał na Zamek, żegnany przez dzieci entuzjastycznymi okrzykami.

Bramy Jerozolimy wysadzone dynamitem

Wojska angielskie w podziemiach świątyni Salomona

JEROZOLIMA. Wojska brytyjskie zajęły w środę i oczyściły obszar szerokości półtora kilometra w bezpośrednim sąsiedztwie starej dzielnicy miasta. Wczoraj o godz. 4.30 rano rozpoczęło się wkraczanie wojsk do tej dzielnicy. Bramy Stefan i Damaskus były zaharykadowane, tak że musiano je wysadzić dynamitem. Liczba zabitych i rannych Arabów nie została do-tychczas dokładnie ustalona. O He wido-

mo, zostało zabitych 8-u Arabów, wśród nich jedna kobieta.

Kordony wojska coraz bardziej zacieśniają obwód umocniony, aby uniemożliwić przenikanie powstańców, a jednocześnie inne oddziały przeszukują rozległe podziemia i lochy świątyni Salomona, chcąc przeszkodzić kontaktowaniu się powstańców przez przejścia podziemne ze światem zewnętrznym.

Starosta frysztański na Zamku

WARSZAWA. Pan Prezydent Rzeczypospolitej przyjął wczoraj popołudniu starostę frysztańskiego dr. Leona Wolfa.

Podróż króla Karola II do Londynu nastąpi w końcu listopada

LONDYN. Dzienniki poranne zapowiadają ponownie, że kilkakrotnie odraczana wizyta państwowa króla Karola rumuńskiego w Londynie nastąpi w ostatnim tygodniu listopada br. Dzienniki wyrażają przy tym pogląd, że nie chodzi wyłącznie o wizytę kurtuazyjną, lecz, że król rumuński odbędzie szereg ważnych konferencji z członkami gabinetu angielskiego w sprawie sytuacji międzynarodowej.

50 ofiar zderzenia tramwajów w Mediolanie

MEDIOLAN. Wczoraj rano zderzyły się w mieście 2 tramwaje przepełnione robotnikami, udającymi się do pracy. Około 50 osób zostało rannych, z nich jedna zmarła. Obydwa wagony uległy zupełnemu zniszczeniu.

125-tą rocznicę bohaterskiej śmierci księcia Józefa

Polacy w Niemczech uczą uroczystości w Lipsku

LIPSK. Tegoroczny obchód 125 rocznicy zgonu księcia Józefa Poniatowskiego obchodzony będzie w Lipsku niezwykle uroczysto. Kolonia miejscowa czyni usilne przygotowania, by uroczystości w dniu 23 bm. wypadły jaknajbardziej okazałe. Przewidziany jest przyjazd z kraju licznych delegacji. Czynniki oficjalne reprezentować będzie p. ambasador R.P. w Berlinie Lipski i miejscowy konsul generalny p. Chiczewski. Program przewiduje solenne nabożeństwo, uroczystość odczytania odnowionego pomnika oraz akademię ku czci ks. Józefa. Odczyt o księciu Józefie wygłosi prof. Henryk Mościcki.

Przy sposobności odbędzie się w Lipsku uroczystość poświęcenia sztandaru Polskiego Zjednoczenia Pracy, centralnej organizacji wychodźstwa polskiego w Niemczech.

Zjazd inżynierów kolejowych w Katowicach i Cieszynie

KATOWICE. Wczoraj rozpoczął się w Katowicach 16-ty ogólnokrajowy zjazd Związku Inżynierów Kolejowych przy udziale ok. 600 inżynierów.

Obrazy zagał naczelnik Kaliński z Warszawy, po czym zabrał głos p. wiceminister inż. Bobkowski. W toku właściwych obrad wygłoszono 3 referaty.

Dalszy ciąg zjazdu odbędzie się w Cieszynie, dokąd delegaci wyjechali wieczorem. W dzisiejszych obradach weźmie udział również min. komunikacji płk. Ulrych.

28 bm. proces kasacyjny b. starosty Czarnockiego

Dnia 28 bm. w Sądzie Najwyższym w Warszawie odbędzie się proces kasacyjny, skazanego w dwóch instancjach za nadużycia b. starosty z Kartuz, Czarnockiego.

Kasację popiera adwokat Witold Wędras.

(Dalszy ciąg ze strony 1-ej)

Jedliny, spowitych kirem, u których szczytu płonęły niszczące — nad otwartą mogiłą po odprawieniu egzekwii żałobnych, przy rozjaśnionym lazurze niebios — ostatnią mowę pożegnalną wygłosił imieniem towarzyszy broni zmarłego wiceminister Spraw Wojskowych gen. Głuchowski, który rozpoczął przemówienie słowami.

„Koledzy ulani Beliny!

Stajemy dziś do ostatniego raportu przed obywatelom Beliną, tu, w pobliżu Wisły, która szumi piosenki o Belinie, i w obliczu starego królewskiego Krakowa, który był świadkiem tylu młodzieńczych i ziszczonych marzeń Beliny o wielkiej, dumnej i bohaterskiej kawalerii polskiej, który był świadkiem jego pierwszych, ciężkich zmagania o miejsce dla kawalerii i pierwszych projektów rozbudowy armii polskiej.

Przy tym raporcie żegnamy tego, który kierował naszymi pierwszymi krokami na niwie rycerskiej, ulańskiej, a pierwsze kroki nadają kierunek na całe życie.

Żegnamy tego, który dawał nam pierwszą naszą zaprawę wojenną...

W chwili składania zwłok na wieczny spoczynek oddziały wojska, ustawione wokół cmentarza, sprezentowały broń, pochylili się sztandary, a orkiestra pułku szwoleżerów odegrała „Modlitwę”, a orkiestra pułku piechoty ziemi krakowskiej odegrała piosenkę o Belinie „Hej tam od Krakowa stara Wisła płynie, szumią fale, fale szumią piosenkę o Belinie” oraz „Pierwszą Brygadę”.

Mogiłę pokrył stos wieńców i kwieciami. Pogrzeb śp. ppłk. Beliny-Prażmowskiego był wielką manifestacją pośmiertnego hołdu wojska i ludności dla jednego z najwybitniejszych i niezłomnego żołnierza Komendanta, twórcy odrodzonej kawalerii polskiej, która tak wspaniale nawiązała nie tradycji do bohaterskich i sławnych bojów polskiej jazdy.

Ze zmarłym schodzi do grobu jedna z legendarnych postaci legionów polskich Józefa Piłsudskiego, owianych czarem poezji i śniegi legionowej.

Patriotyczny czyn krajowych kół wojskowych i obywatelskich, których wydatnej ofiarności zawdzięczamy wyjątkowo, że pomnik księcia Józefa odzyskał znowu wspaniałą szatę zewnętrzną, powitało wychodźstwo polskie w Saksoni z wielkim uznaniem i serdeczną wdzięcznością.

Dla polonii lipskiej, wiernie przechowującej tradycje swych przodków, pamiątki po księciu Józefie są świętością narodową. Obok cennych pamiątek historycznych, książkę pozostawił w Lipsku chwałę oręża polskiego.

P. Minister WR i OP w szkołach pow. toruńskiego i w gimnazjach chełmińskich

W godzinach rannych p. minister W. R. i O. P. prof. dr. Wojciech Świętosławski w towarzystwie dyrektora departamentu dr. Pollaka i kuratora Okr. Szk. Pomorskiego dr. Ryniewicza dokonał inspekcji w dwóch szkołach powszechnych w Lubiance i Przeźnie w powiecie toruńskim.

Następnie p. Minister zwiedził Zamek Bierzgłowski, po czym udał się do Chełmna, gdzie dokonał wizytacji gim-

nie pięknie o tym mówi napis na kamieniu pamiątkowym:

„Tu w nurtach Elstery Józef Książę Poniatowski, Wódz Naczelny wojsk polskich — Marszałek państwa francuskiego, trzema śmiertelnymi ugodzony ranami, okrywając ustęp wielkiego wojska francuskiego i ostatni schodząc z pobojuwiska życia Sławie i Ojczyźnie poświęconego dokonał w dn. 19. X. 1813. Żył lat 52. Tę skromną pamiątkę łzami swymi skropioną — Polak Współrodakowi — żołnierz Wodzowi położył”.

Zgon polskiego oficera — ofiary czechów

CIESZYN. W szpitalu cieszyńskim zmarł w dn. 18 bm. śp. Karol Śniegoń, oficer rezerwy w p., pochodzący z Olędrychowic na Śląsku Zaolzańskim. Po objęciu Cieszyna zachodniego przez wojska polskie, chciał on w dn. 2 bm. przedostać się do Bystrzycy, za Trzyńcem, która znajdowała się wówczas jeszcze w rękach wojsk czechskich. W Bystrzycy wyiegitymowano go i zrewidowano, przy czym znaleziono przy nim polską książeczkę oficerską. Cześć zaczęli go wtedy

bić kolbami i kluc bagnetami. Gdy Śniegoniowi udało się wyrwać z rąk oprawców i rzucić do ucieczki, otwarto na niego ogień z karabinu maszynowego, w wyniku czego został kilkakrotnie postrzelony w nogi. Cześć zostawili ciężko rannego przy drodze i dopiero dzięki uczynności przejeżdżającego szofera Śniegoń przewieziony został do szpitala w Cieszynie, gdzie zmarł. Manifestacyjny pogrzeb śp. Śniegonia odbył się w Cieszynie w czwartek, 20 bm.

Wśród uczniów i uczennic p. Minister przeprowadził ankietę pisemną na temat warunków pracy w szkole.

O godz. 15,25 p. minister Świętosławski żegnany na dworcu w Toruniu przez p. Wojewodę Pomorskiego Wł. Raczkiewicza, kuratora dr. Ryniewicza i grono wyższych urzędników kuratorium, odjechał w towarzystwie dyrektora dep. dr. Pollaka do Warszawy.

W ciągu 3 dni

ludność chińska musi opuścić Hankau

HANKAU. Dowodem, jak groźna jest sytuacja Hankau, jest rozkaz, wydany do ludności chińskiej opuszczenia w ciągu trzech dni miasta. W Hankau utworzona zostanie strefa bezpieczeństwa, obejmująca wszystkie istniejące i b. koncesje zagraniczne.

Chińskie koła wojskowe potwierdzają wiadomość o zdobyciu przez Japończyków Yangczin.

Wojska japońskie czynią dalsze postępy na południowym wybrzeżu Yangtse, gdzie zdobyły ważną ze strategicznego punktu widzenia miejscowość Huangszikang. W pobliżu miejscowości tych

znajdowały się na rzece ostatnie zapory, utrudniające żeglugę japońskich okrętów wojennych.

Operacje japońskie w kierunku na Hankau rozwijają się w tempie przyspieszonym. Jednostki bojowe japońskiej marynarki wojennej posunęły się na Yangtse na odległość 110 km. od Kantonu. Wczoraj rano znajdowały się one w odległości 18 km powyżej zdobytego już miasta Kwangszihkang. Równoległe z działaniami marynarki wojennej lądowe oddziały japońskie postępują naprzód na północnym wybrzeżu Yangtse.

Uroczyste otwarcie gimnazjum polskiego w Cieszynie Zachodnim

Cieszyn. Młodzież wszystkich średnich zakładów cieszyńskich wzięła wczoraj udział w wielkim święcie szkolnym, jakim było uroczyste otwarcie pierwszego państwowego gimnazjum polskiego w Cieszynie Zachodnim, mieszczącym się w budynku dawnego gimnazjum czeskiego. W ubiegłym roku do gimnazjum czeskiego uczęszczało 791 uczniów, obecnie zaś wpisało się do gimnazjum polskiego 724 uczniów, przy czym wpisy są jeszcze w toku. Napływ uczniów Polaków był tak wielki, że część zgłaszającej się młodzieży musiano skierować do innych zakładów średnich w Cieszynie Wschodnim.

Po nabożeństwie młodzież gimnazjów cieszyńskich w liczbie kilku tysięcy udała się na obszerną polanę w parku Sikory.

Uroczystość zaszczycił swą obecnością wojewoda Grażyński, wobec którego młodzież i nauczycielstwo złożyły ślubowanie pracy dla dobra i chwały Polski. Po ślubowaniu młodzież gimnazjum nr.

863 w Cieszynie Wschodnim, które dotychczas nosiło nazwę im. Antoniego Osuchowskiego, przekazała uroczystość swój proporzec oraz nazwę nowemu gimnazjum polskiemu w Cieszynie Zachodnim. W tym podniosłym momencie chór szkolny odśpiewał hymn młodzieży.

Następnie witany gromkimi i długotrwałymi oklaskami wszedł na trybunę wojewoda Grażyński, który wygłosił dłuższe przemówienie. P. Wojewoda przypomniał, iż Marszałek Piłsudski stawiając młodzieży polskiej za cel idee walki o wolność, domagał się od niej dwóch rzeczy: romantyzmu oraz równocześnie twardej pracy i walki o te ideały. Dlatego też szabla Marszałka Piłsudskiego, tego największego polskiego romantyka i żołnierza, rzucona na szalę rozgrywających się wypadków Europy, dała wolność Polsce, także i przyłączenie Śląska Zaolzańskiego do naszego państwa.

Z parku przedstawiciele władz udali

25-lecie harcerstwa polskiego w Niemczech

BERLIN. W r. b. harcerstwo polskie w Niemczech obchodzi 25-lecie swego istnienia. Z okazji tej odbędzie się 23 bm. w Centralnym Domu Polskim w Berlinie ogólna wystawa harcerstwa polskiego w Niemczech oraz zebranie przedstawicieli harcerstwa polskiego ze wszystkich terenów Rzeszy. Dla uczczenia 25-lecia harcerstwa polskiego odbywają się uroczystości w ośrodkach harcerstwa polskiego w Niemczech.

Kto będzie zastępcą Atatürka?

STAMBUL. Jakkolwiek ostatni biuletyn lekarski stwierdza pewną poprawę w stanie zdrowia prezydenta Atatürka, nie ulega jednak wątpliwości, że choroba jego jest bardzo poważna.

Wczoraj odbyło się w Stambule posiedzenie rady ministrów, celem naradzenia się nad sytuacją wytworzoną przez chorobę Atatürka.

Jako ewentualni kandydaci na stanowisko prezydenta brani są pod uwagę b. premier Ismet Inonu oraz szef sztabu generalnego marszałek Fewsi Cakmak. Marszałek nie jest jednak jako czynny oficer deputowanym, konstytucja zaś przewiduje, że prezydent republiki powinien być wybrany z pośród deputowanych.

Tajna radiostacja słowacka

BUDAPESZT. Tajna radiostacja słowacka co wieczór nadaje audycje antyczeskie w językach węgierskim i słowackim na rozmaitych długościach fal.

„8 Oraj Ujsag“ donosi, że prócz tajnej stacji słowackiej czynna jest również obecnie tajna stacja na Rusi Prykarpackiej. Nowa ta stacja, zgłaszająca się na fale Koszyc, zwraca się z apelem do ludności Rusi Prykarpackiej, wzywając ją do porachunku z Czechami i zrzucenia jarzma czeskiego. Materiał informacyjny, nadawany przez tajną radiostację słowacką odznacza się nadzwyczajną ścisłością i dokładnością.

3 bombowce angielskie zaatakują rekord lotu bez lądowania

LONDYN. 3 samoloty bombardujące brytyjskie siły lotnicze czynią przygotowania do zaatakowania rekordu lotu bez lądowania. Start ma nastąpić w końcu tygodnia. Bombowce udadzą się do Egiptu, skąd ruszą w kierunku Australii, spodziewając się pobić o kilkadziesiąt km. rekord lotu na odległość, ustalony przez lotników sowieckich.

Tysiące dzikich kaczek w zatoce puckiej

Na zatoce Puckiej osiadły ostatnio olbrzymie, liczące po kilka tysięcy sztuk stada dzikich kaczek. Kaczki te żerują na wyrzucanych ostatnio sztormem mieduzach, zalegających cały brzeg.

6 gimnazjów polskich za Olzą

CIESZYN. Władze szkolne postanowiły uruchomić na terenie Śląska za Olzą 5 nowych gimnazjów polskich. Łącznie zatem z istniejącym od 30 lat jedynym gimnazjum polskim w Orłowej, ilość zakładów średnich na terenie Śląska za Olzą wynosić będzie 6. Gimnazja te utworzone zostaną w następujących miejscowościach: w Cieszynie Zachodnim, Jabłonkowie, Orłowej (łącznie z dawnym 2), Frysztaście i Boguminie. Znaczący należy, że napływ młodzieży do tych gimnazjów jest tak wielki, że przekracza bardzo znacznie ilości uczniów, którzy uczęszczali przed tym do gimnazjów czeskich.

Twój głos wyborczy, jak zbrojne ramię, powie o mocy Ojczyzny

Brzegład prasy

Tytuł wieczystej zasługi

W pięknym wspomnieniu o śp. płk. Belinie-Prażmowskim pisze w „Polsce Zbrojnej” Karol Kozłowski m. in.:

„Tworzeniu kawalerii polskiej opierał się początkowo Komendant. Dasał się, że „to drogo kosztuje”, obywatel Szef Sztabu Brygady. Ale Belina zwyciężył. W końcu — „Skoro już mam mieć kawalerię”, rozkazał Komendant Główny — „niechże to będzie dobra kawaleria”. Zwyciężył Belina.

I dał Komendantowi dobrą kawalerię...

A przecie nietatwe było zadanie. Zaczynać trzeba było od jednej szabli, od podkowy i od jednego strzemięcia, od jednego rżemyka, skoro w początku nic prócz niezłomnej woli nie było.

Zbierał (Belina) swych ułanów po kolei, po jednym w pluton, w szwadron, w pułk. Dbał jak ojciec, jak zawołany gospodarz o to, by — w tych ciężkich czasach wojny, kiedy wszystkiego za mało, jego ułani byli najlepiej uzbrojeni, mieli najlepsze konie, by siedzieli na nich, jak lalki, by wyglądali jak malowanie. W czasie, gdy wszystko zrobiło się szare, gdy co żyło wrastało w ziemię i przybierało jej barwę — Belina dał swym ułanom srebro i amaranty, wkrzesił dla swych wiarusów czapy rogate spod Somosierry, czując jak nikt inny duszę i serce ułana polekiego, rwał dla swego pułku skrzydła legendy. I srebrzył swe szwadrony blachami białych orłów, osnuwał je siecią naramiennych sznurów, malował karmazynem rozpiętych rabatów...

Wizją wielkiej przeszłości miał wkrzesnąć Jego pułk.

Na rozkaz Beliny szli jego ułani w gardziel wilczą wroga, szli w piekło. Umiął ich prowadzić. Wierzyli weni i ułani mu bez wahania.

Ale za piękno wkrzeszonej legendy, za związanie wielkiego wczoraj z dniem dzisiejszym i tym, który idzie — Belina ułani kochali.

To było serce Beliny i — Jego pułk. I to dla pułkownika Beliny tytuł wieczystej zasługi.

Faza końcowa

Omawiając zagadnienie Rusi Zakarpackiej, które ostatnio wysunęło się na czołowe miejsce, „Express Poranny” pisze:

Uporządkowanie Europy środkowej i wytyczenie nowych granic na terytorium dawnej Czecho-Słowacji wchodzi w stadium ostateczne. Dla nikogo nie ulega wątpliwości, że obecny stan rzeczy, nie może się przeciągać. Napięcie na Węgrzech, płonąca granica i niemalże wojna domowa na Rusi Podkarpackiej — wszystkie to stwarzają sytuację, wymagającą szybkich i radykalnych rozstrzygnięć.

Stanowisko Polski było od początku i jest w dalszym ciągu jasne i zdecydowane. Domagamy się, by nie powtórzone dawnych błędów przez utrzymanie sztucznych tworów państwowych i by nastąpiło rozwiązanie całkowite, zapewniające ład i równowagę w tej części Europy.

Po dwudziestu latach czas jest najwyższy zlikwidować bez reszty ognisko niepokoju w sercu Europy środkowej.

Opozycja, ustosunkowująca się krytycznie do obecnych wyborów, jako jeden z wielu, pozornie tylko słusznych argumentów, którymi ma usprawiedliwić własną negację, główny ogień huraganowy zarzutów kieruje przeciwko ordynacji wyborczej. Tymczasem ordynacji tej nikt nie uważa za dogmat nie podlegający dyskusji, niemniej jednak tak długo póki ona obowiązuje — jest prawem, którego wszyscy musimy przestrzegać.

Naczelnym zarzutem, jaki postawiono na szpaltach prasy opozycyjnej, najajutrz po ogłoszeniu listy kandydatów na posłów, jest twierdzenie, iż zespół kandydatów w liczbie około 500 stanowią ludzie „szarzy”, bezbarwni, nikomu nieznanymi i nie reprezentujący niczego. Przynajmniej, w laskawych oczach opozycji.

Tymczasem jest to słuszność tylko pozorna, bowiem w rzeczywistości zespół kandydatów, to ludzie reprezentujący pewne, bardzo realne wartości swego terenu, swego warsztatu pracy, czy swojej grupy społecznej. To, że nazwiska ich nie są „szteandarowe”, że nie są wysławiane w robocie politycznej, że nie są oni zgrani w politykierstwie — to wszystko raczej przemawia na korzyść kandydatów.

CAŁE ŻYCIE JESTEM UWIELBIANA DZIĘKI OLEJKOWI OLIVKOWEMU!

MOJA MŁODOŚĆ I PIĘKNA CERA CIĄGŁE MU SIĘ PODOBAJĄ.

MOJA TAJEMNICA? OLEJEK OLIVKOWY! UŻYWAM WYŁĄCZNIE MYDŁA PALMOLIVE, A OLEJEK OLIVKOWY JEST NAJSKUTECZNIEJSZYM NATURALNYM ŚRODKIEM UDELIKATNIAJĄCYM, WZMACNIAJĄCYM I UPIĘKSZAJĄCYM SKÓRĘ. SPRÓBUJ JUŻ PO 2 TYGODNIACH BĘDZIESZ OCZAROWANA WYNIKAMI... A POTEM BĘDZIESZ STAŁE UŻYWAŁA TEGO NIEZWYKŁEGO MYDŁA !!

Przy kupnie należy ścisłać tyłkę oryginalnego mydła Palmolive!

SHAMPOO PALMOLIVE PIELĘGNUJE WŁOSY JAK MYDŁO PALMOLIVE CERE

Realna robota

Wiadomość o podpisaniu w Berlinie nowego układu gospodarczego pomiędzy Rzeczpospolitą Polską a Rzeszą Niemiecką przyjmuje z zadowoleniem do wiadomości nie tylko zainteresowani nim bezpośrednio polski świat gospodarczy, zarówno przemysłowy, jak i rolniczy. Wydaje nam się, że z równą satysfakcją dowiadywa się o dojsciu do skutku ważnej umowy cała polska opinia publiczna, zdająca sobie sprawę z doniosłości normalnej współpracy sąsiedzkiej dwóch państw, których organizmy gospodarcze uzupełniają się w sposób

zbliżony niemal do ideału.

Było rzeczą z dawną znaną i ocenianą, że sąsiadujące ze sobą dwa wielkie państwa: — wysoce uprzemysłowiona Rzesza i dysponująca dużą produkcją rolniczą — Polska mogą i powinny znaleźć podstawy współpracy gospodarczej, gwarantującej korzyści wzajemne i nie wymagającej od żadnej z obu stron jakichkolwiek poświęceń swoich istotnych interesów. Mimo tej — zdawałoby się — oczywistości, przez wiele lat Polska i Rzesza nie mogły dość do porozumienia na temat warunków współpracy gospo-

darczej i to w okresie daleko bardziej sprzyjającym międzynarodowej wymianie towarowej, aniżeli nim jest okres obecny, okres wzmoczonej tendencji autarkistycznych i podwyższonych barier celnych, obostrzeń dewizowych. Wieloletnie rokowania gospodarcze skończyły się jednak w 1925 r. polsko-niemiecką wojną celną, a rokowania podjęte po latach na nowo — fiaskiem.

Jest już teraz tajemnicą publiczną, że przyczyna niepowodzenia wszystkich wysiłków, zmierzających do ustalenia warunków sąsiedzkiej wymiany handlowej pomiędzy Polską i Niemcami tkwiła w nieuregulowanych stosunkach politycznych. Ciążące nad współżyciem politycznym obu krajów wrogie tendencje — kładły się ciężkim cieniem na życie gospodarcze, przynosząc obu stronom straty.

Dopiero dokonane śmiałym, męskim aktem z dnia 26 stycznia 1934 roku oczyszczenie atmosfery stosunków politycznych polsko-niemieckich, pozwoliło na podjęcie współpracy we wszystkich dziedzinach życia obu państw, a przede wszystkim w dziedzinie gospodarczej.

Umowa z dnia 18 października została podpisana w chwili, gdy polski rynek produktów rolnych odczuwa wskutek obfitego urodzaju przeciążenie zbożem i gdy równocześnie zjawia się zapotrzebowanie niemieckie, idące w dziesiątki, a może i setki tysięcy kwintali. Wywiezienie do Niemiec tych ilości zboża niewątpliwie odegra dodatnią rolę w dziedzinie kształtowania się cen na rynku polskim, co rolnictwo polskie powita z prawdziwym zadowoleniem. Z drugiej strony: — konieczność rozbudowy przemysłu polskiego i zmodernizowania warsztatów produkcyjnych już istniejących, natrafia na przeszkody z przyczyn walutowych, jako że na nowe narzędzia produkcji potrzebne są surowce, za które płacić trzeba złotem lub walutami zagranicznymi. Zjawia się jednak w takiej chwili możliwość uzyskania gotowych, niemieckich narzędzi produkcji nie za złoto lub waluty, ale właśnie za zboże, którego Polska ma nadmiar.

Skoro już gospodarstwo międzynarodowe powróciło do prymitywnych form handlu zamiennego — to dobrze przynajmniej, iż znajduje się system wykonania tego prymitywu w taki sposób, ażeby można sobie popularną na ten temat gadkę przypominąć o sytym wilku i całej kozie...

Dodatkowym momentem dodatnim ostatniego porozumienia berlińskiego jest poza tym wielkość zakupów zbożowych niemieckich w Polsce i długoterminowość spłat przemysłu polskiego za sprowadzone z Niemiec narzędzia, maszyny aparaty itp.

Ważniejsze jest może jeszcze — z ogólnego już, nie gospodarczego, punktu widzenia — to, że dwa wielkie sąsiadujące ze sobą państwa mogą pracować z sobą na polu ekonomicznym z korzyścią wzajemną. Unormowanie stosunków politycznych i ułożenie ich w ramy zyciowego sąsiedztwa pozwoliło na zrobienie interesu korzystnego dla obu stron, a to — jak wiadomo — jest warunkiem trwałości interesu i tego, że się pewnie jeszcze raz zrobi...

„Batalion śmierci”

Tak nazywają Anglicy oddział wojskowy, który przy pomocy opancerzonych drezyn pilotuje pociąg i chroni je przed zamachami bombowymi.

Czy nowi ludzie?

Przedstawiają oni, w przeciwieństwie do niektórych wyranżerowanych primadonn politycznych — element rzeczonej pracy dla Państwa, element fachowości i kompetencji.

Zresztą, opinia publiczna ma okazję zapoznać się z sylwetkami tych, co w dniu 6 listopada ubiegać się będą o zaufanie obywateli, czytając życiorysy, jakie rozpoczęła zamieszczać prasa codzienna. Z życiorysów tych, z krótkich, lapidarnych protokółarnie niemal zestawionych informacji — łatwo przekonać się, jak niestosowne są zarzuty „bezbronności” stawiane kandydatom przez opozycję. Ci, którzy zgodzili się wysunąć swe osoby jako kandydatów do Sejmu — to przeważnie ludzie pracy, ludzie konkretnych życiowych zadań, przyzwyczajeni do rozwiązywania codziennych, nieraz bardzo trudnych, a jakże doniosłych zagadnień. To robotnicy, urzędnicy państwowi, samorządowi i prywatni, to ziemianie, lekarze, wieśniacy, księża i robotnicy, ta najbardziej rzeczywista codzienność Polski, daleka od blagi, pozycji tandetnej frazeologii politycznej z cza-

sów smutnej pamięci rządów rozwyrderzenia parlamentarnego.

Wśród tych nazwisk wiele jest jednak osób zaprawionych w twardej pracy dla Państwa, pracy prowadzonej od wielu lat, nieraz zaczynanej jeszcze przed wojną, jeszcze w mrokach konspiracji, osób dobrze znanych opinii publicznej. Obok nich przychodzi cały legion ludzi nowych, bowiem, podobnie jak każde inne zjawisko na świecie, życie publiczne podlega prawu nieustającej ewolucji, prawu ciągłego uzupełnienia rezerwuaru sił ludzkich, prawu dopływu nowych wartości do pracy społecznej. Nowych, to jeszcze „nieznanych”, to jeszcze nie „bezbarwnych” ani przeciętnych jak usiłuje to udowodniać prasa opozycyjna.

Są to zresztą głosy, które nie zaważają ani na opinii obywateli, ani na decyzjach wyborców, ani na wynikach głosowania. „Murów i płotów” niech strzegą nadal gracze polityczni, niech się uparcie trzymają złudnej magli dawnych, rzekomo „wielkich” nazwisk, niech wierzą w dawno zagasły blask wszelkiego rodzaju gwiazd, wszelkiego rodzaju „wielkości”. Rzeczywistość potoczy się innymi drogami. opinie ich i pozostawi na uboczu.

Akcja zatrudnienia bezrobotnych będzie przedłużona do końca roku

WARSZAWA. W środę, 19 bm. odbyła się pod przewodnictwem wicepremiera Kwiatkowskiego posiedzenie Komitetu Ekonomicznego Ministrów, poświęcone omówieniu sytuacji na rynku pracy oraz zagadnieniom gospodarczym Śląska Zaolzańskiego.

Sprawozdanie z działalności Funduszu Pracy w r. 1938 w zakresie zatrudnienia złożył minister opieki społecznej, podkreślając m. in., że w październiku r. b. liczba zarejestrowanych bezrobotnych w urzędach Pośrednictwa Pracy, wynosząca 210.000 osób, jest niższa o 40.000 w porównaniu z rokiem ub. W stosunku do bezrobotnych, zarejestrowanych na początku tegorocznego sezonu robót, liczba ta zmniejszyła się o blisko 347.000. Stan zatrudnienia w śred-

nim i wielkim przemyśle, t. j. w zakładach, zatrudniających ponad 20 robotników, w r. b. w dalszym ciągu wzrastał, osiągając w lipcu cyfrę 837.000 robotników. Zatrudnienie na robotach publicznych osiągnęło w dniu 1 października cyfrę 247.000. Rezultat ten został osiągnięty m. in. wskutek tego, że preliminowana początkowo w r. b. na akcję zatrudnienia z Funduszu Pracy kwota 60 milionów złotych zwiększona została w toku prowadzonej akcji do 95 milionów zł, co stanowi poważną przyczynę w ogólnej kwocie wydatków państwa na inwestycje i akcję zatrudnienia.

Następnie minister komunikacji złożył sprawozdanie z organizacji robót przy pomocy robotników zamiejscowych. Dzięki tej akcji około 20.000 robotników zdołano przerzucić z poważniejszych ośrodków bezrobocia do miejscowości, gdzie prowadzi się prace inwestycyjne.

W wyniku przeprowadzonej dyskusji nad sprawozdaniami Komitet Ekonomiczny postanowił przedłużyć tegoroczną akcję zatrudnienia możliwie do końca roku, przyjął do wiadomości zasady akcji pomocy zimowej dla bezrobotnych i ustalił zasady przygotowania akcji zatrudnienia na wiosnę 1939 roku.

Legioniści i kombatanci solidarni z OZN. Odprawa legionowa u płk. dypl. J. Ulrycha

W dniu 19 bm. odbyła się w Warszawie pod przewodnictwem Komendanta Naczelnego, płk. dypl. J. Ulrycha, odprawa przesów okręgów Związku Legionistów Polskich, poświęcona omówieniu aktualnej sytuacji politycznej, a w szcze-

gólności zagadnień wyborczych.

Odprawa wykazała całkowitą harmonię między obozem legionowym a OZN oraz aktywny udział legionistów i ogółu kombatantów w akcji wyborczej.

Budowa dróg uczci wieś XX i XXV rocznicę odzyskania niepodległości

Wysunięty w swoim czasie przez Ligę Drogową projekt uczczenia przez wieś 20-lecia odzyskania Niepodległości w ten sposób, by każda gmina wybudowała specjalny odcinek drogi — wejście w niedługim czasie w stadium realizacji. Wszystkie gminy wiejskie zostaną wezwane odpowiednią odezwą do organizowania spółek drogowych, które pracą swą w okresie pomiędzy XX i XXV rocznicą odzyskania

Niepodległości uczczą, w sposób trwały i niezniszczalny obie rocznice.

Sprawa ta będzie jednym z punktów porządku dziennego posiedzenia rady głównej Ligi Drogowej, które odbędzie się w dniu 28 b. m. Poza projektem uczczenia 20-lecia Niepodległości, na posiedzeniu dokonany zostanie wybór niektórych władz oraz odczytane będzie sprawozdanie z działalności Zarządu Ligi.

Prawie 200.000 ludności przybyło Polsce w pierwszym półroczu br.

W pierwszym półroczu br. ruch demograficzny w Polsce przedstawiał się następująco (w nawiasach podajemy cyfry, odnoszące się do pierwszego półroczu 1937 r.): małżeństw zawarto 141.497 (138.255); urodzeń żywych było 429.455 (433.306); zgonów 243.320 (254.549); przyrost naturalny wyniósł 186.135 (178.186); niemowląt zmarło 53.198 (56.094). W cyfrach powyższych szczególnie pociesza-

jącym jest spadek śmiertelności niemowląt. Odnośnie przyrostu naturalnego ludności ciekawym jest fakt, że wszystkie cztery województwa południowe (krakowskie, lwowskie, stanisławowskie i tarnopolskie) oraz województwa śląskie i poleskie wykazały w omawianym okresie mniejszy przyrost, niż w pierwszym półroczu 1937 roku.

Na bieżni, boisku i ringu

O Zaolzańskie kluby hokeja lodowego

Śląski Okręgowy Związek Hokeja Lodowego postanowił wcielić kluby zaolzańskie w szeregi okręgu śląskiego z jednoczesnym zwolnieniem ich od płacenia składek na przeciąg jednego roku.

W najbliższych dniach odbyć się ma na terenie Śląska Zaolzańskiego konferencja informacyjna w powyższej sprawie.

Mistrzowie polscy w zapasnictwie

Zakończona w Łodzi walki zapasnicze w stylu wolno-amerykańskim o mistrzostwo Polski przyniosły zwycięstwo drużynom zapasnikom Warszawy — 18 punktów, przed Śląskiem 11 pkt. i Łodzią 10 pkt.

Indywidualne tytuły mistrzów zdobyli: w wadze koguciej — Szuraj (Śląsk), w wadze piórkowej — Kulesza (Łódź), w lekkiej — Kuligowski (Śląsk), w pół-średniej — Szajewski (Warszawa), w średniej — Bajorek (Kraków), w pół-ciężkiej — Krasmarski (Śląsk), w ciężkiej — Jakubowski (Łódź).

Górny Śląsk — Śląsk Zaolzański w piłce nożnej

W dniach 22 i 23 bm. w Karwinie odbyła się uroczystość wcielenia piłkarskiego sportu zaolzańskiego w szeregi sportu polskiego.

W ramach uroczystości odbędzie się mecz piłki nożnej Śląsk Górny — Śląsk Zaolzański.

Kapitan Śląskiego OZPN, p. Lubina, ustalił skład reprezentacji Górnego Śląska jak następuje: Tatus, Michaleki - Kinowski, Bętkowski - Skrzypliec - Panhyrz, Malcherek - Peterek - Słota - Pochopień - Kruk.

Przed meczem Polska — Norwegia

Węgierski sędzia piłkarski Horzka, który prowadził mecz, zawodów Polska — Nor-

wegia, nie będzie mógł przybyć do Warszawy.

Wobec tego PZPN zaprosił telegraficznie Belga Langenus, odpowiedź od którego spodziewana jest jeszcze dziś.

Przypominamy, że mecz z Norwegią będzie 89-tym spotkaniem naszej reprezentacji piłkarskiej. Z rozegranych dotąd 88-miu meczów, wygraliśmy 33, przegraliśmy 40, zremisowaliśmy 15.

Piłkarstwo polskie we Francji

LILLE. Piłkarstwo polskie w północnej Francji rozwija ożywioną działalność. Obecnie 24 kluby polskie biorą udział w mistrzostwie ligi i klasy A.

Mistrzowska drużyna emigracyjna, Promień z Montigny, zaproszona została przez zawodową drużynę francuską Arras, z którą rozegrała mecz wobec licznej publiczności. W meczu tym emigranci nasi byli przeciwnikiem równorzędnym, prowadzili do przerwy 3 do 1, a przegrali po zaciętej walce 4:6. Po przewrót kilku piłkarzy emigracyjnych doznało ciężkich kontuzji, a najlepszy z nich, napastnik Łuczak, został zniesiony z boiska.

Szybownictwo w programie igrzysk olimpijskich

HELSINKI. Fiński komitet olimpijski postanowił włączyć szybownictwo do programu igrzysk olimpijskich 1940 roku.

Zawody szybownicze rozegrane być mają na terenie fińskiego obozu szybownictwa w Jaemi Jaervi.

Mistrzostwa Armii w pięcioboju nowoczesnym

Obecnie toczą się w Warszawie zawody w pięcioboju nowoczesnym o mistrzostwo Armii. Dotychczas rozegrano trzy konkurencje, a mianowicie:

Strzelanie: 1. ppor. Czerniewski 190 pkt., 2. ppor. Gawlik 186 pkt., 3. por. Korzeń 183

Prymas Grecji ciężko chory

ATENY. Grecja już od paru dni z najwyższym zaniepokojeniem śledzi przebieg choroby obłożnej prymasa Grecji arcybiskupa ateńskiego Chrysostomosa.

Od wszystkich zwierzchników kościołów prawosławnych nadeszły depesze z życzeniami poprawy zdrowia, a arcybiskup Canterbury nakazał modły we wszystkich kościołach angielskich za odzyskanie jego zdrowia.

Partie angielskie porzucają spory

LONDYN. Stronnictwo liberalne ogłosiło odezwę, w której oświadcza, że jest gotowe porzucić dla dobra kraju wszystkie spory wewnętrzne i współpracować z innymi stronnictwami.

Odezwa ta jest uważana jako oferta współpracy pod adresem rządu, a w kołach politycznych wywołała duże wrażenie.

Kto wykonał votum rolnictwa pomorskiego?

Do podpisu pod ilustracją, zamieszczoną w numerze z 19 bm., a wyobrażającą votum rolnictwa pomorskiego, zawieszono na Jasnej Górze, wkrađło się kilka nieścisłości, które chętnie prostujemy. Piękne i oryginalne votum, wykonane nie z laneo, lecz oryginalnego kawałka bursztynu, jest dziełem nie „domorosłego artysty-rolnika”, jak pisaliśmy, lecz b. nauczyciela gimnazjalnego rysunków i artysty p. Zygmunta Ziółkowskiego, posiadającego w Toruniu własny zakład prac z zakresu metaloplastyki, rzeźby i malarstwa artystycznego.

Bezpodstawne pogłoski o zmianie siedziby starostwa w Wyrzysku

W związku z wiadomością, ogłoszoną przez niektóre czasopisma, o zamierzonym jakoby przeniesieniu siedziby Starostwa Powiatowego z Wyrzyska do Nakła, Urząd Wojewódzki Pomorski oświadcza, iż wszelkie pogłoski na ten temat są bezpodstawne.

Za ile wywieźliśmy zboża za granicę we wrześniu

We wrześniu r. b. ogółem wywieziono na rynki zagraniczne około 17 tys. ton zbóż chlebowych wartości 2,4 miln. złotych.

Rynkami zbytu dla żyta polskiego były następujące kraje: Włochy, Belgia, Szwecja, Szwajcaria i Islandia; dla jęczmienia: Anglia, Belgia, Holandia i Włochy. Pszenicy i owsa we wrześniu nie wywożono.

Teraz kolej na Budiennego

Po usunięciu marsz. Blüchera ze stanowiska głównodowodzącego armią dalekowschodnią, na stanowiskach pozostał jeszcze tylko dwaj mareszałkowie armii czerwonej: komisarz obrony Woroszyłow i Budienny — dowódca wojskowego okręgu moskiewskiego. Obecnie okręg ten jest przedmiotem ostrych ataków ze strony wojskowej prasy sowieckiej, co wskazuje na dalszą utratę wpływów marsz. Budiennego. Budienny niedawno został pozbawiony stanowiska inspektora kawalerii armii czerwonej, teraz zaś oczekują w Moskwie, iż w niedługim czasie zostanie pozbawiony również i dowództwa moskiewskiego okręgu wojennego.

Zakaz uboju rytualnego we Włoszech

RZYM. Jak donosi „Gazetta del Popolo”, rząd włoski polecił telegraficznie prefektom wydać zakaz uboju rytualnego. Dziennik podaje, że uwagę rządu na tę „okropną” praktykę zwrócili towarzystwa ochrony zwierząt w Turynie, władze miejskie szeregu miast i urzędy, zdrowia.

Bukareszt otrzyma port

CZERNIOWCE. Ukończono opracowanie planów budowy wielkiego kanału splawnego, który połączy ma Bukareszt z rzeką Argeș, skutkiem czego Bukareszt stanie się miastem portowym.

Pocztowy znaczek Albanii z podobizną Geraldyny

Dużym zainteresowaniem wśród filatelistów całego świata cieszy się wypuszczony niedawno nowy, piękny znaczek pocztowy królestwa Albanii. Znaczek został wydany z okazji 10-lecia panowania Achmeda Zogu i jednocześnie ma upamiętnić jego małżeństwo z hr. Apponyi, Geraldyną. Wizerunek małżonki króla Albanii zajmuje prawie całą powierzchnię, wolną od napisów.

Przysposobienie wojskowe kobiet w Rumunii

CZERNIOWCE. Z dniem 1 listopada została otwarta w Rumunii specjalne kursy wyszkolenia kobiet w służbie pomocniczej dla armii na wypadek wojny. Jest to pierwsze zarządzenie wykonawcze do ustawy o mobilizacji kobiet w czasie wojny.

Najdroższe i najtańsze miasta w Polsce

Ceny detaliczne niektórych artykułów żywności w większych miastach Polski ukształtowały się ostatnio następująco: chleb żytni pyłowy kosztował najdrożej w Krakowie (0.33), najtaniej w Wilnie (0.28); mąka pszenna najdrożej w Gdyni (0.50), najtaniej we Lwowie (0.40); kasza jęczmienna najdrożej w Wilnie (0.45), najtaniej we Lwowie (0.30); mleko najdrożej w Sosnowcu (0.30), najtaniej w Lublinie (0.16); masło mleczarniane wyborowe najdrożej w Częstochowie (4), najtaniej w Krakowie (3.20); jaja najdrożej w Bydgoszczy (2), najtaniej w Sosnowcu (1.60); mięso wołowe najdrożej w Poznaniu 160, najtaniej we Lwowie 0.80; mięso wołowe z uboju rytualnego najdrożej w Warszawie (2.25), najtaniej w Sosnowcu (1.05); mięso wieprzowe najdrożej w Gdyni (1.70), najtaniej w Częstochowie (1.30); kiełbasa wieprzowa najdrożej w Warszawie (2), najtaniej w Wilnie (1.20); słonina świeża najdrożej w Katowicach (1.80), najtaniej w Wilnie (1.60); ziemniaki najdrożej w Krakowie (0.10), najtaniej w Lublinie (0.06).

Z wystawy „Dziecko w Polsce“

Na Wystawie „Dziecko w Polsce“ ubezpieczenia społeczne w szeregu fotomontaży obrazowały swoją działalność w zakresie opieki nad dzieckiem. Na zdjęciu następujące cyfry z roku 1937: dzieciom słabowitym wydano 123.000 kg tranu, na obozach wy-

poczynkowych było 3189 pracowników młodocianych; dodatków dla dzieci wypłacono 1.100.800 zł, rent sierocych — 10.774.000 zł, na kolonie i półkolonie wydano 1.500.000 zł, dla 45.263 dzieci, dożywiano 260.727 dzieci, mączek odżywczych rozdano 4.185 kg; szcze-

pień ochronnych 70.164, szczepień przeciwgruźliczych 2.574, prowadzono 122 kuchni mlecznych i 187 stacyj opieki nad matką i dzieckiem.

Stalowy Trzyniec

Trzyniec, w październiku.

Siedem kilometrów od zachodniego Cieszyna, jadąc na południe w kierunku Jabłonkowa leży Trzyniec — największy dziś ośrodek produkcji stali w Polsce, a jeden z czołowych na kontynencie europejskim.

Huty Trzyńca, to nie tylko poważne zwiększenie naszego potencjału gospodarczego, ale i przyłączenie zakładów, które służyć mogą na wzór innym tego rodzaju przedsiębiorstwom w kraju. Huta trzyniecka posiada bowiem najnowocześniejsze urządzenia we wszystkich działach produkcji. Automatyzacja, tak znacznie obniżająca koszty wytwórstwa posunięta jest w Trzyńcu bardzo daleko.

Ciekawy jest historyczny rozwój Trzyńca. Pierwszy wielki piec zapalono w Trzyńcu sto lat temu w roku 1839. Pod koniec XIX-go wieku były w Trzyńcu już trzy samodzielne huty, wszystkie w posiadaniu arcyksięcia Ferdynanda.

Produkcja hut rosła w tempie szybkim. W roku 1907 wyprodukowano 70.000 ton surowej stali, w 1929 — 510.000. Od r. 1930 produkcja gwałtownie spadła by od 1936 r. podnieść się na poprzedni poziom, a nawet go przekroczyć.

W 1907 roku huta zatrudniała 2800 robotników, w 1929 r. — 6000, w 1937 r. — 1000.

Głównymi surowcami do produkcji żelaza są rudy, żelazo, koks. Koks wyrabia huta z węgla, dowiezionego z zagłębia karwińskiego. Koks produkują w Trzyńcu trzy baterie koksowych pieców wyrabiając dziennie 1.250 ton co stanowi 460.000 ton koksu rocznie. Rudy sprowadzane do Trzyńca są wysokopropcentowe, importuje się je głównie ze Szwecji drogą przez port gdyński. Prócz tego używa się rud sowieckich, austriackich i słowackich.

Podstawową produkcją hut jest surowka, wyrabiana w czterech wysokich piecach, które obecnie wszystkie pracują. Dzienna ich produkcja przekracza 1300 ton. Roczna 480 tysięcy ton. Większa część surowki przerabia Trzyniec na stal surową w 14 piecach Martinowskich. Dzienna ich produkcja wynosi 1700 ton surowki czyli 550 tys. ton rocznie. Większą część

surowej stali przerabiają zakłady trzynieckie we własnych walcowniach, w których walcuje się rocznie 475.000 ton gotowych towarów.

Własnymi produktami walcowni są półfabrykaty do wyrobu cienkiej blachy i drutu. Drut ten wyrabia wielka druciarnia w Boguminie, produkująca blisko 20.000 km. drutu; jest to długość wystarczająca na połączenie Warszawy z Nową Zelandią.

Wreszcie Trzynieckie Huty wyrabiają wszelkie rodzaje profilowego żelaza oraz szyny. Poza tym w Zakładach Trzynieckich mamy odlewnie szarego żelaza i stali, rozliczne warsztaty mechaniczne, wytwórnie zwrotne oraz fabrykę materiałów ognio-

trwałych. Do huty przychodzi względnie odchodzi dziennie około 500 wagonów, które tworzą pociąg długości 5 km.

Przy hucie istnieje szkoła dla uczniów, a szpital hutniczy posiada 80 łóżek. W chwili obecnej pracuje w zakładach trzynieckich około 5 i pół tysiąca robotników i pracowników.

Dzięki przyłączeniu do Polski Śląska Zaolzańskiego posiadającego olbrzymie zakłady w Trzyńcu i wcale dobrze wyposażone zakłady p. f. „Alfred Hahn w Boguminie“ całkowita produkcja surowki żelaza w Polsce wzrosła o blisko 66 proc., stali o 52 proc., półwyrobów o 55 proc. i wyrobów walcowanych o 28 proc.

Wiec przedwyborczy OZN na zebraniu Stronnictwa Narodowego

Obwód chełmiński Obozu Zjednoczenia Narodowego urządził w ostatnich dniach kilka zebrani przedwyborczych w powiecie, a mianowicie w Rudzie, Wąldowie Szlacheckim, Błędowie, Robakowie i w Podwiesku. Referaty wygłosił w poszczególnych miejscowościach p. Tadeusz Odrowski z Chełmna.

Nad referatami wszędzie wywiązywała się bardzo ożywiona dyskusja, w której wyniku zebrani postanowili stanąć do wyborów gromadnie i zachęcać innych do wzięcia udziału w wyborach. Zebrani potępił surowo bojkot wyborów i wyrazili się, że ten, kto nie pójdzie do urny wyborczej, jest zdrajcą Ojczyzny i narodu polskiego.

Charakterystycznym był fakt, że w Błędowie tamtejsze Stronnictwo Narodowe zwołało zebranie na tą samą godzinę i do tego samego lokalu, w którym odbywał się wiec przedwyborczy Obozu Zjednoczenia Narodowego.

Zebranie Stronnictwa Narodowego przeistoczyło się po prostu w wielki wiec O. Z. N. Dyskusja była bardzo ożywiona i burzliwa. W końcu jednak po dokładnym i rzeczowym wyjaśnieniu,

udzielnym przez p. Odrowskiego, nawet członkowie Stronnictwa Narodowego postanowili wziąć udział w wyborach.

Udział obywateli we wszystkich zebraniach był bardzo liczny, sale przepelnione. Imieniem obwodu występowali

Londyn — ośrodkiem handlu kością słoniową

Światowy handel kością słoniową, artykułem, który dotąd jeszcze nie stracił wartości ani atrakcyjności, koncentruje się w Londynie. Wspaniałe trofea myśliwych przechowywane są w specjalnej wielkiej hali londyńskiej, gdzie rocznie dokonywa się obrotów kością słoniową w ilości ok. 120 ton. Nie cały zresztą zapas kości słoniowej, przechowywany w Londynie, pochodzi z łupów myśliwskich, gdyż znaczną ilość przywożą różni wędrowcy afrykańscy, którym udało się znaleźć cenną zdobycz na cmentarzyskach słoni.

Nowe wydawnictwa

Powiat i miasto Brodnica w walkach o niepodległość 1914—1920 r. Były członek Wydziału Wykonawczego Pow. Rady Ludowej p. Sylwester Bizan opracował i wydał powyższą książkę o objętości 200 stron druku.

Omówiwszy w skróceniu historię porażliorową zaboru pruskiego, opisuje autor wypadki roku 1914 a zwłaszcza ilustruje, jak ludność miasta i powiatu reagowała na zdarzenia dziejowe, co do powiatu brodnickiego dochodziło do różnych pól bitew, jak ludność powiatu zachowywała się i co przechodziła w latach wojny światowej. Dalej opisuje autor z precyzyjną dokładnością polską pracę konspiracyjną podczas wojny, powstanie Rad Ludowych, Powiatowej Rady Ludowej, dzieje i czyny Rady Robotników i Żołnierzy, bandyckie rządy Grenszuciu z osławionym Roszbachem, dzieje Niemieckiej Rady Ludowej i polskiej służby wywiadowczej. Następnie omawia znaczenie sejmiku dzielnicowego w Poznaniu, sprawę zbierania podatku narodowego i obozu jeńców oficerów francuskich w Brodnicy.

Jest to wzorowo opracowana historia miasta i powiatu brodnickiego z lat 1914—1920 praca obszerna, nie mająca dotychczas równej sobie. Gdyby tak można opracować wszystkie powiaty na Pomorzu, natenczas przyszły historyk miałby łatwą pracę z historią Pomorza na przełomie czasów naszych. Autor biorąc wybitny a nieraz i kierowniczy udział w życiu polskim powiatu brodnickiego w latach 1914—1920 i później, podaje nam źródłowe dane o wysiłkach społeczeństwa polskiego, których celem i wynikiem było uzyskanie niepodległości.

Książka p. Bizana jest doskonałym podręcznikiem historii nowoczesnej Pomorza i powinna się znaleźć w każdej bibliotece i to nie tylko na Pomorzu.

Nowy oddział Obozu Zjednoczenia Narodowego

powstał w powiecie tczewskim

W świetlicy KPW w Morzeszczynie pow. Tczew, pod przewodnictwem p. inż. Rolińskiego odbyło się organizacyjne zebranie oddziału Obozu Zjednoczenia Narodowego na gminę Morzeszczyn. Podobne oddziały zostały już założone we wszystkich gminach powiatu tczewskiego, a siecią mniejszych komórek organizacyjnych objęte zostały niemal wszystkie większe wioski w powiecie.

Po ukonstytuowaniu się władz od-

działu w Morzeszczynie i wyborze mężów zaufania na okoliczne wioski, omówiono jeszcze wyczerpująco wewnętrzne sprawy organizacyjne oraz sprawy związane z akcją wyborczą.

Zebranie odbyło się w atmosferze wzajemnego zaufania. Ze wszystkich przemówień przebijała wiara w własne siły i w słuszność podjętej przez Obóz Zjednoczenia Narodowego akcji.

W obronie praw robotnika walczy stale i nieustępliwie Zjednoczenie Polskich Zw. Zawodow.

Onegdaj odbyło się w Małych Walichnowach zebranie Zjednoczenia Polskich Związków Zawodowych Robotników Rolnych i Leśnych, na którym sekretarz powiatowy p. Raszejewski poinformował zebranych o wynikach terminu lokalnego, przeprowadzonego w M. Walichnowach przez inspektora pracy p. Szulca na skutek starań i zabiegów oddziału tczewskiego Zjednoczenia Polskich Zw. Zawodowych.

W majętności p. Hansa Kreulinga wszystkie sprawy zostały załatwione pomysłnie dla robotników, prócz jednej, którą skierowano na drogę sądową. Wizytacja mieszkań wypadła na ogół zadowolająco. 70 procent mieszkań znajduje się w dobrym stanie, a pozostałe zobowiązał się właściciel wyremontować jeszcze przed zimą.

Również w majętności p. Emila Wintza wszystkie sprawy zostały załatwione polubownie i to z korzyścią dla robotników.

Właściciel majętności p. dr. Giesche, który chociaż zgodził się w ostatniej chwili na polubowne załatwienie spraw, podczas pertraktacji proponował warunki odbiegające tak daleko od żądań robotników, że do porozumienia nie doszło i Związek zdecydował się wszystkie sprawy sporne skierować na drogę sądową.

Na wspomnianym zebraniu omawiano jeszcze sprawy organizacyjne, po czym p. Raszejewski zaapelował do robotników, by dali wyraz swej dojrzałości obywatelskiej i wzięli gremialny udział w zbliżających się wyborach.

Jak pracuje port gdyński

Ogólny przeładunek towarów w przeciągu tygodnia ubiegłego, tj. od dn. 10. do 16. X. br. wyniósł 186.603,2 ton, z czego wyładowano 35.444,9 ton, a załadowano 151.158,3 ton.

Wyładowano następujące towary (w tonach): owoców świeżych 303,9, cukru 488,7, śledzi 1172,—, fosforytów 7864,9, nasion ole-

istych 583,4, kauczuku 20,1, rud żelaznych 2500,—, pirytów 500, żelastwa (żelomu 12776,4, maszyn, aparatów i części 181,7, celulozy 223,5, bawełny 1229,2, juty 290, czernidla 102,4, kamienie 50, rudy chrom. 1301,9, siarki 100 i różnych 5776,8.

Załadowano (w tonach): zboża 2019, ryżu wyluszczonego 417,5, maki past. 335,3, makuchów i otrąb 510, drzewa 8176,6, wyrobów z drzewa 510, cementu 1880, węgla eksportowego 105533, bunkru 18882,5, koksu 210, nawozów potasowych 500, cynku 250, wyrobów żelaznych i stalowych 598, celulozy 602,4, żelaza 1730 łomu szametowego 203 i różnych 8801.

Śniadania „Cristal“
Telefon 1217 TORUN Sw. Katarzyny 7
Smaczna kuchnia warszawska.
Ciepłe — zimne zakąski
Dobrze pielęgnowane napoje.

Uroczyste poświęcenie bloków mieszkalnych dla kolejarzy w Gdyni w obecności wicemin. inż. Bobkowskiego

Zainicjowana w ubiegłym roku przez ministra Komunikacji Ulrycha i wiceministra Bobkowskiego akcja budowy i eksploatacji mieszkań dla pracowników kolejowych, będąca wyrazem współpracy czynnika urzędowego z czynnikiem społecznym, wydała już obecnie poważne rezultaty.

Stworzone w tym celu torarzystwo w formie spółki z ograniczoną odpowiedzialnością przystąpiło niezwłocznie do budowy mieszkań w Gdyni i w Warszawie.

W Gdyni odbyło się w środę poświęcenie dwóch bloków mieszkalnych przy ul. Morskiej, obejmujących 76 mieszkań dwu-izbowych, przeznaczonych dla kolejarzy gdynskich. Miesięczny czynsz wynosić będzie od dwudziestu czterech do trzydziestu sześciu złotych.

Na uroczystość tę przybył wicemin. Komunikacji inż. Bobkowski, prezes D. O. K. P. w Toruniu Dobrzycki, prezes KPW. b. poseł Starzak, szereg wyższych urzędników Dyrekcji Kolejowej w Toruniu, przedstawiciele władz miejscowych z komisarzem Rządu Sokolem, liczni kolejarze i ich rodziny oraz zarząd Towarzystwa budowy mieszkań dla kolejarzy.

Po powitaniu p. wicemin. Bobkowskiego odbyło się poświęcenie gmachu, którego dokonał ks. kanonik Turzyński, po czym wygłosił przemówienie prezes Dobrzycki oraz członek zarządu Towarzystwa, wykonującego budowę.

W końcu przemówił p. wicemin. Bobkowski, który oświadczył m. in.:

„Budujacym przykładem szczęśliwie podjętej inicjatywy oraz sprawniej realizacji zamierzonych zadań, jest dzisiejsza uroczystość poświęcenia dwóch bloków mieszkalnych dla pracowników kolejowych.

Coraz powszechniejszym staje się bowiem głębokie przeświadczenie, że posiadanie dobrego, gwarantującego warunki zdrowotne mieszkania, jest podstawą bytu każdego człowieka, niezależnie od jego innych potrzeb, poziomu społecznego i charakteru pracy.

Zagadnienie to rząd polski w miarę możliwości finansowych Skarbu konsekwentnie realizuje.

Wyrazym tego dowodem jest akcja kredytowa na budownictwo robotnicze, a ostatnio na odcinku zaspokojenia potrzeb mieszkaniowych kolejarzy, zainicjowana na tutejszym terenie przez Towarzystwo, przy wydajnej współpracy p. dyr. Dobrzyckiego.

W ciągu niespełna roku oddano do użytku prawie 200 mieszkań, z czego około 80 przypada na Gdynię. Mieszkania te są tanie, odpowiednio do tworze-

Nowe n/Wisła

— Ku pamięci niedawnej a już zapomnianej przeszłości. Przed 130 laty, kiedy wojska Napoleona przebywały na ziemi pomorskiej, miały miejsce krwawe potyczki z Prusakami pod Nowem. W jednej z nich zginął śmiałością bohatera generał Komierowski. Zwłoki generała pochowano w kościele farnym. Obecnie rada miejska, ku czci tej pamiętnej rocznicy, uchwaliła jednogłośnie przemianować ulicę Gdańskie Przedmieście na ulicę Generała Komierowskiego. (s.)

Włocławek

— Gościnny występ Teatru Ziemi Pomorskiej. W najbliższy poniedziałek, Teatr Ziemi Pomorskiej wystawi w Włocławku cieszącą się wszędzie wielkim sukcesem sztukę Emmeta Lawery'ego p. t.: „Rozum i Wiara“ („Pierwszy Legion“), w realizacji gościnnie reżyserującego Kazimierza Koreckiego. Utwór ten o niepowzedszych walorach sceniczno-literackich, omawia najżywniejsze zagadnienia materii religijno-intelektualnej. Miejscem akcji jest kolegium OO. Jezuitów w północnym mieście Stanów Zjednoczonych, w którym zaszedł fakt cudownego uleczenia i które to zdarzenie staje się osią wypadków i przeżyć moralnych „domu Towarzystwa Jezusowego“. Porywające momenty dramatyczne i nowa tematyka dzieła, predestynują sztukę do rzędu najdoskonalszych utworów dramatycznych ostatniej doby. Obsadę głównych ról tworzą pp.: Korecki, Cybulski, Strzelecki, Dowmunt, Piekarski, Piesch-Szczerski, Wasilewski, Klejer, Leśniowski, Butrym i Kopyńska. Przedstawienie odbędzie się o godz. 20,30 w sali Kino-Teatru „Słońce“. Bilety wcześniej do nabycia w „Orbisie“.

nia warunków wypoczynku i chęci do dalszej wydajnej pracy.

Stwierdzić i podkreślić muszę, że koleje polskie zdobyły sobie opinię wyjątkowo sprawnej obsługi. Było to możliwe dzięki ofiarnej pracy polskiego kolejarza.

Środowisko pomorskie zawsze przodowało w pracy, zawsze było bastionem polskości, zawsze pomagało państwu w realizacji jego zadań.

Nie wątpię, że rzucone przez Naczelnego Wodza hasło zjednoczenia narodu

i idea spójności wewnętrznej, — tu — na terenie Pomorza, znajdzie realne zastosowanie i usprawiedliwioną wielkimi zadaniami Polski rację bytu.“

Po przemówieniu p. wicemin. Bobkowskiego uczestnicy uroczystości udali się do Rumii koło Gdyni, gdzie oglądali budowane przez Towarzystwo budowy mieszkań dla kolejarzy wzorowe osiedle, składające się z 68 bliźniaczych domków. Osiedle to budowane jest na zlecenie i z funduszy P. K. P. i stanowi początek akcji budowy domów na własność.

Wielki pożar wsi pod Kościerzyną

Spłonęły zabudowania 10 gospodarstw

W zabudowaniach rolnika Jana Lipskiego we wsi Bartoszy Las w powiecie kościerskim powstał onegdaj pożar. — Wskutek silnego wiatru ogień przenosił się na sąsiednie zabudowania. Ogółem spaliło się 10 domów, 13 stodół i 5 stajen. —

Straty, spowodowane pożarem, wyno-

szą 75.000 zł, podczas gdy ubezpieczenie budynków wynosi 38.915 zł. Pożar wznicił 6-letni chłopiec, Stanisław Baski, który bawiąc się przy piecu, spowodował wysypianie się płonących główki drzewa na podłogę.

Chełmża

— Przedstawicielstwo „Gazety Pomorskiej“ w Chełmży, mieści się przy ul. Toruńskiej nr. 4 — I pr. Tam przyjmuje się prenumeratę i ogłoszenia.

— Dyżur nocny aptek. W bieżącym tygodniu dyżur pełni Apteka pod Orłem, pl. Marsz. Piłsudskiego.

— Kino dźwiękowe „Bajka“ wyświetla polski film pt. „Ulan księcia Józefa“ z Jadwigą Smosarską, Sielańskim i Brodniewiczem w rolach głównych.

— Biblioteka T. C. L. przy ul. Tumskiej nr. 10 otwarta we wtorki i piątki od godz. 18—20, w środy od 18—19 i w niedzielę od 11—12.

— Komitet Ruchu Niepodległościowego przy pracy. Pod przewodnictwem prezesa Komitetu Wykonawczego Ruchu Niepodległościowego w Chełmży w latach 1918—1920 p. Antoniego Feesera odbyło się przy bardzo licznym udziale byłych uczestników walk o niepodległość zebranie w Hotelu Pomorskim. Zebranie zaszczycili swą obecnością pp. major Michałki, jeden z dowódców walk o wolność Chełmży z oddziałami Grenztzschutu, burmistrz Barwicki oraz major dr. Wojciech Jacobson z Torunia. Omówiono sprawy bieżące, weryfikacyjne i obchodu 20-lecia Niepodległości Państwa Polskiego. Po ozywionej i rzeczowej dyskusji postanowiono wziąć udział w obchodzie zwaną grupą wraz z

transparentami. Dalszym punktem obrad była sprawa budowy pomnika powstańcom poległym w Chełmży. Na wniosek przewodniczącego p. Feesera, postanowiono zwrócić się z wnioskiem do zarządu miasta o postawienie pomnika w postaci stupa wysokości 12 metrów z kamieni polnych i z umocowaną w nim tablicą z nazwiskami poległych bohaterów. Miejsce na pomnik, zaprojektowano obecnym placu Wilsona, naprzeciw urzędu pocztowego. Koszty pomnika byłyby niskie. Wykonanie projektu powierzone komisji w składzie: pp. major Michałki Antoni, Feeser, Mieczysław Sawicki, Dormowicz i inż. Goga. Następnie przemawiali pp. burmistrz Barwicki i major dr. Jacobson. Ten ostatni w prostych żołnierskich słowach zwrócił uwagę na potrzebę otaczania szczególną opieką, niepodległościowców-starców. Niepodległościowcy Pomorza powinni zjednoczyć się w jeden związek, aby organizacja zyskała na masowości i sile.

W podniosłych i treściwych słowach przemówił jeszcze p. Mieczysław Sawicki o potrzebie współpracy. Następnie ustalono dzień 28 stycznia 1939 r. na dokonanie wspólnej fotografii wszystkich członków organizacji. Na zakończenie przewodniczący p. Feeser zwrócił się do zebranych z wezwaniem, by wszyscy wzięli udział w akcie wyborczym, przewidzianym konstytucją. (rm)

Chełmno

Przedstawicielstwo Gazety Pomorskiej w Chełmnie ul. Marsz. Focha 7, tel. 129.

Sekretariat i świetlica Obozu Zjednoczenia Narodowego mieści się przy ulicy Dworcowej nr. 13.

— Przedstawicielstwo „Gazety Pomorskiej“ Chełmno, Marsz. Focha 7, telef. 129.

— Kino „Apollo“ wyświetla do niedzieli włącznie polską operetkę muzyczną „Książka“ z udziałem Fertnera, Grossówny i in.

— Zebranie Polskiego Czerwonego Krzyża. W piątek, 28 października br. o godz. 17 odbędzie się zwyczajne walne zgromadzenie Oddziału chełmińskiego Polskiego Czerwonego Krzyża. Porządek obrad jest następujący: 1) zagajenie, 2) wybór prezydium zgromadzenia, 3) odczytanie protokołu, 4) uchwalenie programu pracy i preliminarza na rok 1939, 5) rozpatrzenie wniosków i 6) zamknięcie.

— Zabójstwo w Podwiesku. Rowerzystę Woźnickiego z Dolnych Wymiarów, jadącego do Podwieska, napadło trzech nieznanych osobników, zadając mu kilka ciosów nożem w plecy, które spowodowały śmierć. Blizsze szczegóły podamy po ukończeniu dochodzeń.

— Tydzień Ochotniczej Straży Pożarnej, który odbywał się w czasie od 5—12 września przyniósł zebranki publicznej, jak i z imprez w Chełmnie 1350,40 zł czystego dochodu.

— Medale Niepodległościowe dla członków Sokola chełmińskiego. Dowiadujemy się, że następujący członkowie Sokola chełmińskiego otrzymali Medale Niepodległościowe za prace w Sokole oraz za zasługi położone na polu wychowania fizycznego: Kamiński woźny sądu, Wendorf Antoni, Henig Leon, Szymański Aleks, Strehlau Anastazy, Piorzyński urzędnik pocztowy oraz Schmelter Jan Brazowy Krzyż.

— Zjazd dekanalny Akcji Katolickiej. W niedzielę, 23 bm. o godz. 16-tej odbędzie się w Chełmnie w salce parafialnej kwartalne zebranie delegatów Akcji Katolickiej z dekanatu chełmińskiego. Parafian interesujących się aktualnymi sprawami z dzie-

dziny życia religijnego i społecznego zapraszamy jako gości.

— Już w następną niedzielę koncert P. T. M. Przypominamy Czytelnikom naszym, że w niedzielę, 23 bm. o godz. 20 odbędzie się w auli gimnazjum żeńskiego koncert Pomorskiego Towarzystwa Muzycznego, w którym wezmą udział Irena Dubiska (skrzypce), Edward Bender (bas) i S. Nadgrzyzowski (akompaniament). Ograniczona ilość biletów jest jeszcze do nabycia w księgarni p. Kobierzyńskiego, ul. Marsz. Focha.

— Odprowadzenie naczelników i prezesów Straży Pożarnej z powiatu odbyła się w Starostwie. Przewodniczył prezes rady powiatowej p. wicestarosta mgr. Formanowicz. Na wstępie uczczono pamięć śp. inspektora Roszczyka, po czym wygłosił referat p. starosta Kalkstein z Wąbrzeźna, podkreślając konieczność współdziałania samorządu ze strażami w celu uzupełnienia sprzętu strażackiego. Omówił też plan motoryzacyjny straży w powiecie chełmińskim. Z kolei p. insp. Urbański omówił szczegółowo sprawy techniczne. W Dąbrowie Chełmińskiej i Lisewie mają być okręgi pogotowia, których zasięg obejmie przestrzeń 15 km. Przewiduje się zakup wozów do sikawek w 28 strażach. Poza tym prelegent zaznaczył, że poważnie nie domaga dostarczenia koni. Ostrzegł również, że sprzęt pożarniczy jak samochody itd. nie wolno używać do celów prywatnych. W końcu podał do wiadomości, że w Grudniadzu odbędzie się kurs dla mechaników motopomp.

— Zebranie rady miejskiej odbędzie się dziś w piątek o godz. 20. Na porządku obrad m. in. sprawa ustanowienia stanowiska burmistrza zawodowego.

— Wenta. Apel nasz do społeczeństwa miasta Chełmna i powiatu o datki pieniężne, na fundusz zimowy dla ubogich, nie przeminął bez echa. Kwota w mieście przyniosła 439,15 zł, kwota w powiecie 126,— zł prócz ofiarowanego zboża wartości 469,25 zł. Dochód z wenty, urządzonej 9. bm. wynosi 921,23 zł. Rozchód 323,93 zł. Zatem dochód z wenty wynosi 1.631,70 zł. Stowarzyszenie Pań Miłośniczek św. Wincentego a Paulo składa najserdeczniejsze podziękowanie wszystkim zacnym ofiarodawcom i kwętarzom.

Ogólnopolska wystawa „Rodziny Kolejowej“ w Gdyni

Dla zobrazowania dotychczasowego dorobku swej pracy oraz żywotności „Rodziny Kolejowej“ urządziła w Gdyni w dniach 30 i 31 bm. Ogólnopolską Wystawę Prac Członków.

W Wystawie udział wezmą Koła stowarzyszenia ze wszystkich okręgów.

Udział w Wystawie zgłosiły nadto Liga Popierania Turystyki, Pocztowa Kasa Oszczędności, Pomorski Związek Pszczelarzy, Wytwórnia Lalek Rodziny Kolejowej z Wilna, Wytwórnia Węzy Sztucznej z Lublina, komendy Chorągwi Harcerki i Harcerzy z Torunia oraz szereg innych instytucji współpracujących z Rodziną Kolejową.

Świecie

— Pogrzeb proboszcza w Drzycimiu. Żaloba dotknęła parafię drzycimską. Zmarł miejscowy proboszcz ks. Marceli Dorszyński, który w Drzycimiu przebywał 11 lat. Pogrzeb śp. proboszcza ks. Dorszyńskiego, liczącego dopiero 59 lat życia i 33 kapłaństwa, odbył się w poniedziałek, 17 bm. Zamienił się on w tłumną manifestację żałobną. Po wigiliach, odprawionych przez ks. dziekana Deję z Topólina, celebrował mszę św. żałobną ks. dziekan Michnowski z Mszana pod Brodnicą; piękne kazanie wygłosił ks. radca Konitzer ze Świecia. Kondukt prowadził ks. dziekan Michnowski. 40-tu kapłanów ze wszystkich stron Pomorza, wszystkie miejscowe organizacje ze sztan-darami i bez, dziatwa szkół, przedstawiciele władz z delegatem p. starosty powiatowego na czele, rzęsz znajomych i tłumy parafian kroczyły za trumną, oddając przedwcześnie zgasternu kapłanowi ostatnią posługę ziemską. N o w p. (s.)

— Wyróżnione ekspozyty na pokazie owoców. Komisja sędziowska pokazu owoców, jaki w tych dniach odbył się w Świeciu przy bardzo licznej frekwencji tak wystawców jak i publiczności, przyznała listy pochwalne Pomorskiej Izby Rolniczej, z podziękowaniem za obszernie pokaz: Zeńskiej Szkole Zawodowo-Gospodarczej w Świeciu, Kraj. Zakładowi Psychiatrycznemu w Świeciu, Wydziałowi Powiatowemu w Świeciu i Kłasztorowi Sióstr Miłosierdzia na Żurawiej Kępie. Nagrody pieniężne przyznano: p. Antoniemu Słyszowi ze Świętego 30 zł, p. Walerii Ledzińskiej z Topólina 20 zł, p. Józefowi Trochowskiemu z Bzowa 10 zł. Nagrody rzeczowe otrzymali pp. Michał Chara z Bzowa, Aleksander Iwański ze Świętego, Maksymilian Hołc z Grabowa Górnego, Władysław Glapa z Marianek, Adam Masny z Bzowa, Jadwiga Gołębska z Malociechowa, Franciszek Perlik z Topólina, Franciszek Guzowski z Głogówka, ks. dziekan Deja z Topólina, Czesław Pieczka ze Świecia, Leon Schmidtke ze Świecia, Wilhelm Silarski z Przechowa, Piotr Stosik z Marianek, Kazimierz Kaczmarek z Bramki, Bernard Czczukowski z Wiąga, Gatzka z Branicy, Piotr Heise z Kosowa, Mieczysław Radziowski z Cieliszynka, Hieronim Andrzejewski z Sulnówka, Franciszek Czarnota z Marianek, Alojzy Czapiewski ze Zbrachlina, Władysław Pestka z Komórka. Ponadto wyraził komitet podziękowanie p. Józefowi Doeringowi z Nowego. (s.)

— Kradzież drobiu. Z chlewu rolnika p. Smyczka, sołtysa w Czapalkach pod Świeciem, skradziono wszystkie kury, w liczbie 40 sztuk. Za kurokradami urządzono pościg. (s.)

— Srebrne gody małżeńskie. W piątek, właściciel hotelu „Dwór Magdaleny“ p. Ignacy Prusiewicz obchodził ze swą małżonką Anielą z Czabalewskich, srebrne gody. W intencji jubilatów zostanie odprawiona msza św. w kościele poklasztornym. Jubilatom „Szczęść Boże“. (s.)

— Nagła śmierć na ulicy. W Grucznie zmarł nagle na ulicy mieszkaniec wsi Topolinek, 75-letni Gustaw Meyer. Przybył on do Gruczna celem załatwienia pewnych spraw i w chwili, kiedy szedł od jednego interesanta do następnego, zaskoczyła go śmierć. (s.)

— Z życia rolników. Członkowie kółek rolniczych z powiatu świeckiego wzięli liczny udział w pielgrzymce rolnictwa pomorskiego do Częstochowy. Szereg kółek zabrało ze sobą sztandary. Obecnie, na porządku obrad zebrał kółek rolniczych, poza sprawami czysto rolniczymi, jak zasiewami i obróbką ziemi na zbliżającą się zimę, omawiane bywają sposoby walki z pryszczycą, która pojawiła się w naszym powiecie. Na zebraniach mówi się również dużo o konieczności zniesienia ubezpieczenia od wypadków w rolnictwie i podwyżki ceny zboża. (s.)

— Kampania buraczana rozpoczęła się. Cukrownia świecka ruszyła w tych dniach, wzmocniona więc wykopki buraków i dowóz ich do Świecia. Z bliższych plantacji dostawia się buraki wozami. Nie więc dziwnego, że obecnie cała ulica Dworcowa jest zatarasowana. Z dalszych okolic przwozi się buraki wagonami, natomiast z ośrodków położonych w pobliżu Wisły — przy pomocy berlinek. (s.)

ODPOWIEDZI REDAKCJI

AUTOROWI LISTU Z DNIA 16 PAŹDZIERNIKA RB. — TORUŃ.

Nadesłane nam uwagi z przyjemnością byśmy wykorzystali, lecz list nie jest podpisany, a musimy posiadać nazwisko autora, choćby do wiadomości redakcji.

Redakcja i Administracja „Gazety Pomorskiej” w Bydgoszczy — ul. Dworcowa 30, tel. 24-80

Redaktor St. Kapkowski przyjmuje od godz. 15—17.

Dzisiaj — Piątek
Urzuł 21 października
Jutro — Sobota
Korduli 22 października

NOCNE DYŻURY APTEK

— Apteka pod Niedźwiedziem, ul. Niedźwiedzia, tel. 3050.
— Apteka pod Koroną, ul. Dworcowa, tel. 3301.

— Straż Pożarna, ul. Pomorska nr. 16, telefon 06.
— Komisariat Główny P. P. (gmach wojewódzki), Jagiellońska 5, telefon 2700.
— Magistrat (Ratusz) — Jezuitska 1, tel. 3301.

WAŻNE TELEFONY

— Pogotowie Ratunkowe, Pomorska 16, telefon 2615 i 2616.

NOCNE DYŻURY APTEK

— „Pod Aniołem”, Gdańska 65, tel. 3385.
— B. Tarasiewicza, Orła 8, tel. 3146.
— Przy Pl. Teatralnym, Marsz. Focha 10, tel. 1962.

PROGRAM KIN:

APOLLO: „Dzisiaj i zaraz”.
BALTYK: „Zamaskowany jeździec”.
KAPITOL: „Maly dzentelmen”.
KRISTAL: „Indyjski grobowiec”.
LIDO: „Modelka”.
MARYSIENKA: „Złotowłosa”.

KALENDARZYK TEATRALNY.

PIĄTEK — „Baron cygański”.
SOBOTA — „Baron cygański”.
NIEDZIELA — godz. 16: „Subretka”.
NIEDZIELA — godz. 20: „Baron cygański”.

Z Teatru Miejskiego

W piątek, 21 bm. i sobotę, 22 bm., o godz. 20 dalsze przedstawienia milej melodyjnej, pełnej temperamentu operetki „BARON CYGAŃSKI”, przyjątej entuzjastycznie i jednogłośnie przez całą prasę i uznanej za widowisko na wysokim poziomie artystycznym. Jednocześnie dyrekcja teatru podaje do wiadomości, że na wszystkie przedstawienia operetki „Baron cygański” zniżki są ważne.

Celem udogodnienia w nabywaniu biletów w okresie jesienno-zimowym, kasa teatru czynna będzie w dni powszednie od godz. 11—14 i od 17,30—20,30. W niedziele i święta od 10 rano bez przerwy do godz. 20,30.

Hojne dary podchorążych

Opuszczający Bydgoszcz już w stopniach oficerskich, podchorążowie ostatniego rocznika bydgoskiej podchorążówki, nie zapomnieli o młodzieży bydgoskiej. Ufundowali oni 12-tej drużynie harcerskiej wspaniałą sztandar, którego wręczenie odbyło się w obecności całego hufca harcerskiego pod dow. p. dyr. Matuzewskiego. Poza tym podchorążowie ofiarowali radiodbiornik szkole im. Estkowskiego na Bielawkach.

Bogata bibliotekę przekazał biednej szkole ludowej w Charciej Bałdzie na Kurpiach. Szolą tą promowany rocznik opiekował się bardzo serdecznie przez trzy lat.

Wycieczka do Niemiec

Zarząd Polskiego Towarzystwa Krajoznawczego, Oddział w Bydgoszczy, zamierza urządzić dla członków Towarzystwa pięciodniową wycieczkę do Niemiec. Zarząd otrzymał z Ministerstwa Spraw Wewnętrznych poważne ulgi w uzyskaniu paszportu, oraz ma zapewniony przydział potrzebnych dewiz na wyjazd w wysokości zupełnie wystarczającej na pięciodniowy pobyt w Niemczech. Wycieczka będzie zorganizowana w połowie listopada br., o ile zgłosi się odpowiednia ilość uczestników wycieczki. Celem umożliwienia taniego pobytu w Niemczech, zarząd P. T. K. zwrócił się do Związku Polaków w Niemczech o informację i udzielenie uczestnikom wycieczki jak najdalej idącej pomocy. Zgłoszenia należy kierować do sekretariatu P. T. K., ul. Zygm. Augusta 14, tel. 37-64 wzgl. do P. B. P. „Orbis” — Dworcowa 2.

Na kogo głosujemy 6 listopada?

Czołowi kandydaci okręgu bydgoskiego

Agitacja przedwyborcza już się rozpoczęła. Po ustaleniu kandydatur na posłów przez okręgową zgromadzenie wyborcze, rozpoczynają się wiece, na których kandydaci przedstawiają się wyborcom i nakreślają swój program, z jakim idą do wyborów i jaki zamierzają realizować w wypadku otrzymania mandatów poselskich.

Okręg bydgoski jest w tym może szczęśliwszym od innych okręgów położeniu, że na liście kandydatów ma reprezentantów wszelkich warstw, a na czołowych miejscach ma nazwiska ludzi wszechstronnie wyrobionych, dających gwarancję, że potrafią z trybuny sejmowej walczyć o zwycięstwo słusznej sprawy.

Celem zaznajomienia wyborców z czołowymi kandydaturami, wysuniętymi przez Obóz Zjednoczenia Narodowego, podajemy poniżej ich życiorysy.

Największą ilość głosów na Okręgowym Zgromadzeniu Wyborczym otrzymał p. prezes Stanisław Cykowski. Urodził się on dnia 9 listopada 1892 r. w Lubawie na Pomorzu, jako syn kupca Stanisława i Leokadii Cykowskich. Po ukończeniu szkół poświęcił się zawodowi kupieckiemu. Praktykę

odbył w Poznaniu, Berlinie i Tarnopolu. W czasie wojny światowej walczył na froncie francuskim, rosyjskim i rumuńskim. Był również uczestnikiem Powstania Wielkopolskiego oraz później kierownikiem Intendentury D. O. K. w Poznaniu. Po ukończeniu wojny bolszewickiej na własną prośbę przeniesiony zostaje do rezerwy i całkowicie poświęca się zawodowi kupieckiemu. W roku 1926 wykupuje większą część akcji Spółki Akcyjnej „Hadroga”, a w r. 1933 przejmując je na wyłączną własność i dotychczas samodzielnie prowadzi.

Od kilku lat jest prezesem Towarzystwa Kupców w Bydgoszczy, wiceprezesem Towarzystw Kupieckich na Pomorzu oraz członkiem różnych organizacji społecznych.

Za pracę społeczną został w bieżącym roku odznaczony Złotym Krzyżem Zasługi.

Działalność p. Cykowskiego na terenie organizacji gospodarczych jest doskonale znana w Bydgoszczy i na całym Nadnoteciu, gdzie p. Cykowski organizował kupiectwo i walczył niestrudzenie o usunięcie bolączek gospodarczych, trapiących Pomorze. Nadto rozwijał ożywioną działalność społeczną i charytatywną.

Drugim kandydatem Obozu Zjednoczenia Narodowego, umieszczonym przez Okręgową Zgromadzenie Wyborcze w Bydgoszczy na drugim miejscu jest

p. rtm. Jerzy Dzwonkowski

Urodził się on w Warszawie, dnia 22 listopada 1893 r. jako syn em. starosty Ludwika i Jadwigi Dzwonkowskich. Gimnazjum ukończył w Warszawie, a studia odbył w Liège w Belgii w czasie od 1912—14 r. w École Arts et des Manufactures. Z wybuchem wojny światowej wstępuje jako ochotnik do armii belgijskiej a w r. 1915 dostaje się do niewoli niemieckiej. W 1918 r. wstępuje jako ochotnik do Wojska Polskiego i bierze czynny udział w Powstaniu Wielkopolskim. W r. 1919 zostaje mianowany podporucznikiem z przydziałem do 1 pułku ułanów wielkopolskich, kończy szkołę oficerską jazdy w Grudziądzu a w 1923 r. przechodzi w stopniu porucznika do rezerwy. W r. 1928 zostaje mianowany rotmistrzem rezerwy i osiedla się jako dzierżawca majątku w Karnówku w pow. wyrzyskim. Społecznie pracuje jako członek różnych komisji powiatowych, Sejmiku Powiatowego, Poznańskiego Sejmiku Wojewódzkiego oraz jako prezes powiat. W. T. K. R., prezes Banku Ludowego w Nakle, członek Rady Nadzorczej Cukrowni w Nakle, członek Powiatowego Urzędu Rozjemczego i radca Giełdy Zbożowo-Towarowej w Bydgoszczy.

Odnznaczony jest Krzyżem Virtuti Militari V klasy, 4-krotnie Krzyżem Walecznych oraz srebrnym a potem złotym Krzyżem Zasługi.

Trzecią kandydaturą OZN w Bydgoszczy jest kandydatura

p. Heleny Stabrowskiej

ruchliwej działaczki społecznej, znanej doskonale ze swej pracy na terenie powiatu bydgoskiego i powiatów sąsiednich, gdzie tylko sięga organizacyjnie Polski Biały Krzyż.

P. Helena Stabrowska, ur. 11 kwietnia 1901 r. w Środzie, woj. poznańskiego, wyzn. rzym.-kat., córka Telesforda Schmidta, budowniczego-architekta i rolnika, żona urzędnika Głównych Warsztatów P. K. P., zamieszkuje w Bydgoszczy przy ul. Ignacego Paderewskiego nr. 1.

W r. 1918 ukończyła Liceum im. Węgrów w Poznaniu oraz kurs pedagogiczny. W r. 1919 organizuje i prowadzi w Środzie kursy nauczania języka polskiego i bierze czynny udział w pracach Czerwonego Krzyża. W r. 1920 wychodzi zamaż za urzędnika kolejowego Kazimierza Stabrowskiego z Bydgoszczy. Od roku 1926—31 jest przewodniczącą Komitetu Niesienia Pomocy Wdowom i Sierotom po kolejarzach w Bydgoszczy, organizuje pierwsze wzorowe przedszkole dla dzieci kolejarzy, prowadzi żywą akcję kulturalno-oświatową; przez 5 lat jest skarbniczką Towarzystwa Pomocy Naukowej dla dziewcząt polskich i przewodniczącą Koła Pań Kolejowego Przynależności Wojskowej. Również pracuje intensywnie w organizacjach katolickich, gdzie wygłasza różne referaty.

Od r. 1932 jest przewodniczącą Koła Polskiego Białego Krzyża w Bydgoszczy i rozszerza działalność tego Koła na powiaty: bydgoski, wyrzyski, szubiński i chodzieski. Za pracę w tej organizacji zostaje odznaczona przez Zarząd Główny P. B. K. w Warszawie najwyższym odznaczeniem tj. członkostwem honorowym P. B. K. W marcu 1935 r. za pracę społeczną otrzymuje srebrny Krzyż Zasługi, a w 1937 r. zostaje po raz drugi odznaczona Srebrnym Krzyżem Zasługi. W uznaniu za pracę dla wojska otrzymuje odznaki pułkowe, a m. in.: Pułku Dzieci Bydgoskich, Pułku Murwanego, oraz Pułku Ułanów. Obecnie jest przewodniczącą Polskiego Białego Krzyża.

Z ramienia OZN kandyduje w Bydgoszczy również reprezentant świata urzędniczego — inż. Włodzisław Dziekoński, zam. w Warszawie. Urodził się on 21 września 1886 r. w Stryju w Małopolsce. Szkołę powszechną i gimnazjum kończył w Stanisławowie, a dyplom inżyniera otrzymał na politechnice we Lwowie. Pracę zawodową rozpoczął w dyrekcji kolejowej w Stanisławowie, następnie pracował w Klagenfurt w b. Austrii, a następnie znów w Stanisławowie, a od r. 1933 jako naczelnik służby drogowej w dyrekcji w Poznaniu. Podczas pobytu w Stanisławowie brał czynny udział w pracy społecznej i samorządowej. W tym czasie był członkiem Rady miejskiej w Stanisławowie, ławnikiem miejskim, prezesem Klubu radnych miejskich, prezesem Rady Nadzorczej K. K. O. m. Stanisławowa, członkiem Rady Nadzorczej, Banku Ziemi Stanisławowskiej, prezesem zarządu Spółdzielni Pracowników Kolejowych, prezesem Zarządu Okręgowego K. P. W., przewodniczącym Związku Polskich Inżynierów Kolejowych, członkiem Sejmiku Powiatowego oraz czynnym członkiem szeregu stowarzyszeń i komitetów. W r. 1935 zostaje wybrany prezesem Zarządu Głównego Zjednoczenia Kolejowców Polskich. W uznaniu zasług na polu pracy społecznej zostaje odznaczony Krzyżem Kawalerskim Orderu Odrodzenia Polskiego, Złotym Krzyżem Zasługi, Złotym Krzyżem LOPP, Złotą Odznaką KPW oraz Medalem Niepodległości i Komandorią Bułgarskiego Orderu za zasługi obywatelskie.

Te cztery kandydatury, znajdujące się na liście w bydgoskim okręgu wyborczym, są kandydaturami Obozu Zjednoczenia Narodowego.

Jesienne zawody strzeleckie powiatu bydgoskiego

Uroczyste zakończenie sezonu strzelecko-luczniczego powiatu bydgoskiego odbyło się w ramach jesiennych zawodów strzelecko-lucnicznych, zorganizowanych przez Powiatową Komendę Związku Strzeleckiego.

Uroczystego otwarcia zawodów na strzelnicę maokalibrowej w Bydgoszczy dokonał powiatowy komend WF i PW i Z. S. por. Srodziński, witając z górą 30 zespołów strzeleckich z powiatu. W konkurencji z broni maokalibrowej kbks. 7. zwyciężył zespół PW Leśników — Jachcice osiągając 276 pkt., drugie miejsce zespół PPW — Fordon pkt. 273, trzecie m. zespół Podof. Rez. — Fordon pkt. 273. Indywidualnie zwyciężył p. Rosiński z Podof. Rez. — Fordon

pkt. 96, drugie miejsce — Henryk Bolech z PW L. Jachcice — pkt. 95, III m. — p. Spiewakowski z PPW — Fordon pkt. 94. — Z broni wojskowej konk. 2a zwyciężył zespół Z. R. Wtelnio pkt. 111, drugie m. zespół Z. R. Trzemiętowo kpt. 86, trzecie m. zespół Z. W. Podof. Rez. Fordon pkt. 70. Indywidualnie p. Józef Rybka — PPW Fordon 48 pkt., drugie m. p. Marian Kaczmarek Z. R. Trzemiętowo pkt. 44.

Startujący poza konkurencją zespół żeński Sokoła Fordon osiągnął pkt. 212.

Indywidualnie p. Aniela Rosińska — Sokół Fordon pkt. 76.

Sędziował sprawnie sędzia strzel.-luczniczki por. Edward Frankowski.

Czy gaz potanieje w Bydgoszczy?

Wczoraj odbyła się w gazowni miejskiej próba wykończonego trzeciego pieca komorowego. W ten sposób gazownia przechodzi obecnie na znacznie produktywniejszy i tańszy system wytwarzania gazu. Niezawodnie odbije się to na cenie pobieranej za gaz. Jak się dowiadujemy, miasto obniżyło już opłatę, jaką pobierała gazownia za oświetlanie ulic. Skoro zdaniem miasta gaz potaniał na ulicach, powinien również potanieć i dla prywatnych konsumentów.

Cyganie okradli Cyganów

Przywódca obozu cygańskiego w Łąkach pod Bydgoszczą zawiadomił policję, że Cyganie z innego obozu dokonali w nocy napadu na jego obóz i skradli dwa rasowe konie, wartości 1.000 zł, po czym zbiegli w kierunku Kcyni. Zorganizowany przez policję pościg doprowadził do ujęcia złodziei, przy czym ujawniono, że banda ta okradła również rolnika Bronisława Sikorskiego w Samokleskach Wielkich, któremu zabrała dwa konie i powózkę łącznej wartości 1400 złotych.

Apel BTW

W obliczu zbliżającej się Olimpiady i wobec konieczności odpowiednich przygotowań do przyszłego sezonu wiosłarskiego, Bydgoskie Towarzystwo Wiosłarskie, nie szczędząc kosztów, sprowadziło zawodowego trenera zagranicznego p. Reinharda. — W związku z tym B. T. W. zwraca się z apelem do kandydatów na wiosłarzy regatowych, młodych mężczyzn ze wszystkich sfer, również rzemieślniczych, w wieku 18—24 lat, posiadających wzrost co najmniej 1,80 m. i odpowiednie warunki fizyczne, by zgłaszali się celem uzyskania odpowiedniego przeszkolenia wiosłarskiego. Zgłoszenia przyjmuje się na przystani B. T. W. Bydgoskiego Towarzystwa Wiosłarskiego w dzisiejszy poniedziałek, wtorek i środe w godzinach od 16—18. Nowozgłoszeni kandydaci osad regatowych korzystać będą ze znacznych ulg przy opłatach. Członkowie innych klubów nie będą przyjmowani na treningi. Ćwiczenia basenowe dla kandydatów i członków BTW rozpoczyna się w R. C. „Frithjof” w czwartek 20 bm. o godz. 18. Praca trenera Reinharda w B. T. W. przyczyni się niewątpliwie do doskonałego wyszkolenia technicznego osad i do pomnożenia kadr wiosłarzy regatowych w Bydgoszczy.

Inowrocław

— Przedstawicielstwo „Gazety Pomorskiej”: Inowrocław, ul. Prez. Narutowicza 62, godz. urzędowania w dni powszednie od godziny 9—13 i od 16—19. W niedziele i święta od godz. 12—14. Wszelkie komunikaty oraz inny pilny materiał redakcyjny do następnego numeru naszego pisma winny być dostarczony do Redakcji najpóźniej do godz. 12 w południe dnia poprzedniego.

— Sekretariat obwodowy OZN: ul. Prez. Narutowicza 62.

Repertuar kin:

SWIT: „Symfonia młodości”.
SŁONCE: „Lekarz pięknych pań”.
STYLOWY: „Djabelska eskadra”.
AS: „Pierwsza miłość”.

— Nocny dyżur apteczny pełni Apteka pod Krzyżem, ul. Paderewskiego.

Oficjalna lista kandydatów na posłów okręgu nr. 99.

Przewodniczący Komisji Wyborczej nr. 99 w Inowrocławiu ogłosił oficjalną listę kandydatów na posłów w naszym okręgu.

Kandydaci: 1. Antoni Michalski, 2. inż. Wichliński, 3. dr. Skonieczny, 4. Stanisław Kapeliński i 5. Stanisław Konieczny. Wybrani jako 6-ty kandydat p. Mowiński z Kierzkowa wycofał swoją kandydaturę.

NOTATKI WYBORCZE:

— Robotnicy na froncie wyborczym. „Polski Związek Zawodowy Pracowników Samorządowych i Użyteczności Publicznej” zwołuje zebranie wszystkich członków na sobotę, dnia 22 bm. o godzinie 19 wieczorem w lokalu p. Tucholskiego przy ul. Wałowej 2. Przedmiotem obrad sprawy wyborczej.

— Obywatelski Komitet Wyborczy. W sobotę, dnia 22 bm. o godz. 20-ej odbędzie się w Inowrocławiu wielkie zgromadzenie informacyjne przedwyborcze. Zaproszenia wydaje również Sekretariat OZN przy ul. Prez. Narutowicza 62.

— Dokonano wyboru Komitetu Pracowniczego na m. Inowrocław. W ub. środę obradowali w salce hotelu „Basta” przedstawiciele sfer pracowniczych naszego miasta dokonując wyboru Komitetu Pracowniczego na m. Inowrocław.

Strzelno

— Jubileusz małżeński. W ub. środę obchodzili małżonkowie Władysław i Marianna z Janowczyków Kwiatkowscy, 25-lecie pożycia małżeńskiego. Na intencję Jubilatów odprowadzona została msza św.

— Kurs dokształcający dla rzemieślników. Zarząd Główny Wielkop. Zw. Chrześcijańskich Rzemieślników zamierza w najbliższym czasie zorganizować kurs dokształcający dla rzemieślników. Blizszych informacji udziela prezes miejsc. Związku p. Fl. Siupka, Strzelno ul. Cysterska, który również przyjmuje zgłoszenia. (uk)

Notowania giełdowe

NOTOWANIA GIEŁDY WARSZAWSKIEJ z dnia 20 października

DEWIZY: Belgia 89,78; Berlin 212,01; Gdańsk 99,75; Amsterdam 289,91; Kopenhaga 113,05; Londyn 25,31; Nowy Jork czeki 5,3014; Nowy Jork kabel 5,3014; Oslo 127,12; Paryż 14,18; Praga 18,23; Sztokholm 130,51; Zurych 120,75; Włochy 27,98; Helsinki 11,18; Montreal 5,2514; Tel Aviv 25,31.

Tendencja: nieco słabsza.
WALUTY: Belg. belg. 89,75; Dolary am. 5,29; Dolary kanad. 5,23; Floreny hol. 288,85; Franki fr. 14,16; Franki szw. 120,55; Funt ang. 25,29; Guldeny hol. 99,75; Korony czeskie 10,40; dukuskie 112,80; norweskie 126,80; szwedzkie 130,20; Liry włoskie 19,40; Marki fińskie 11,00; Marki niem. srebrne 89,00; Tel Aviv 24,50.

AKCJE: Bank Polski 126,00; Bank Zachodni 37,50; Cukier 37,50; Węgiel 36,00; Lilpop 89,00; Młodziejów 21,75; Ostrowiec 85,00; Haberbusch 54,25.

Tendencja: przeważnie utrzymana.
PAPIERY: 4 1/2 proc. wewnętrzna 65,88; 3 proc. inwest. I em. 84,25 serie 94,50, II em. 85,00 serie 85,75; 5 proc. konwersyjna 67,00 drobne; 5 proc. kolejowa 67,25; 4 proc. prem. dol. 42,85; 4 proc. konsolidacyjna 67,50 drobne; 8 proc. ziemskie dol. kupon 78,47; 4 1/2 proc. ziemskie seria 5 63,88; 5 proc. Warszawy stare 78,50; 5 proc. Warszawy 1933 rok 73,75, 1938 rok 71,00; 5 proc. Lublina 1933 r. 61,25; 5 1/2 proc. obl. miasta stoł. Warszawy 69,50; 6 proc. obl. Warszawy 8 i 9 em. 74,50. — Tendencja dla pożyczek i dla listów przeważnie utrzymana.

NOTOWANIA CEN NA NASIONA OLEISTE I SZRUTY

FRANCISZEK WOYTO
Toruń, ul. Grudziądzka 15

z dnia 17 października 1938 roku
Na dzień 17 października br., nasze ceny są jak następuje:

Kupujemy i płacimy:	
za rzepak zimowy	40.00—43.00
za rzepak holenderski letni	38.00—40.00
za siemię lniane „Bombay”	44.00—45.00
za siemię kresowe przy 90% czystości	42.00—45.00
za gorczycę	32.00—34.00
Sprzedajemy szruty:	
za rzepakowy	12.50
za lniane	19.00
za kokosowy	18.00
za palmowy	13.00
za soyowy	22.50

NOTOWANIA GIEŁDY ZBOŻOWO - TOWAROWEJ W BYDGOSZCZY

z dnia 19 października

Zboże. Pszenica 18,75—19,25; żyto 14,25—14,50; jęczmień browarowy 15,75—16,50; 673-678 g l. 14,75—15,00; 644-650 g l. 14,25—14,50; owies 15,25—15,50. Przetwory młynarskie. Mąka pszenna gat. I wyciągowa 0—30 proc. wł. w. 38,00—39,00; I 0—50 proc. wł. w. 35,00—36,00; IA 0—65 proc. wł. w. 32,50—33,50; razowa 0—95 proc. wł. w. 26,00—27,00; mąka żytnia gat. I 0—65 proc. wł. w. 23,50—24,50; razowa 0—95 proc. wł. w. 19,50—20,50; mąka żytnia 70 proc. eksp. na wywóz do W.M. Gdańska 22,50—23,00; otręby pszen. z przem. stand. 10,25—10,75; średnie 10,75—

Stefan Zygmunt Rosiński

Peowiak urodz. 15. IV. 1887 r. kawaler Krzyża Niepodległości.
Pogrzeb odbędzie się w Grudziądzu w dniu 22 bm. o godz. 10-tej z kościoła Najśw. Marii Panny (ul. Moniuszki).
Na smutny ten obrzęd zaprasza przyjaciół i znajomych

Rodzina.
Grudziądz, w październiku 1938 r. 5442

11,25; grube 11,25—11,75; otręby żytnie z przemiału standardowego 9,50—10,00; otręby jęczmienne 10,25—10,75; kaska jęczmienna kraj. wł. w. 25—28; pęczak wł. w. 25—26; perłowa wł. w. 35,50—37.
Strączkowa, oleiste, konczyny, nasiona i inne.
Groch Wiktorja 25—29; zielony (Folger) 22—25; wykwa jara 18—19; peluska 19—20; rzepak zimny bez worka 41,00—42,00; rzepak zimny bez worka 38,50—39,50; siemię lniane 47,00—49,00; mak niebieski 59,00 63,00; gorczyca 33,00—36,00.
Pastewne i inne: Makuchy: lniane 21,50—22,00; rzepakowe 13,25—14; szrut sojowy 23,25—23,50; ziemniaki jadalne 3,75—4,25; ziemniaki fabryczne za kg franco fabryka 0,17—0,18; siłma żytnia luzem 3—3,50; siłma żytnia prasowana 3,50—4; siłma nadnoteknie luzem 5,50—6,00; siłma nadnoteknie prasowana 6,25—6,75.
Ogólny obrót 3.893 ton.

Hallo, tu Polskie Radio!

Piątek, 25 października
PROGRAM OGÓLNOPOLSKI
6.30 Pieśń „Kiedy ranne wstają zorze”. 6.35 Muzyka — płyty. 7.00 Dziennik poranny. 7.15 Muzyka — płyty. 7.45 Gimnastyka. 8.00 Audycja dla szkół. — płyty. 7.45 Gimnastyka. 8.00 Audycja dla szkół. „Wielki samonk — Jerzy Stephenson” — słuchowisko Gabrieli Pausera. 11.25 Orkiestra mandolinistów „Kaskada” pod dyr. Dionizego Dobkiewicza (z Wilna). 11.57 Sygnał czasu i hejnał z Krakowa. 12.03 Audycja południowa. 13.00 Przerwa (patrz programy lokalne). 15.00 „Skąd ta wrzawa, skąd ten ruch, kto odgadnie — ten jest zuch”, zagadka dźwiękowa dla młodzieży (z Krakowa). 15.15 Poradnik sportowy. 15.25 Muzyka obładowa w wykonaniu Małej Orkiestry P. R. pod dyr. Zdzisława Górzynskiego. 16.00 Wiadomości dziennika radiowego. 16.05 Wiadomości gospodarcze. 16.15 Rozmowa z chorymi ks. kapelaną Michałą Rękasa (ze Lwowa). 16.30 Rymy dziecięce, pieśni narodowe i pieśni żołnierskie Karola Szymanowskiego w wykonaniu Stanisława Karwin-Szymanowskiej. Przy fortepianie prof. Jerzy Lefeld. 16.50 Społeczeństwo ptaków — pogadanka, wygłosił dr. Jan Sokolowski (z Poznania). 17.00 Miniatury kwartetowe w wykonaniu Kwartetu Smyczkowego Rozgłośni Krakowskiej (z Krakowa). 17.45 Skrzynka techniczna — red. Wacław Frenkiel. 18.00 Audycja dla wsł. 18.00 Teatr Wybraźni: „Maria”

wg. poematu Antoniego Malczewskiego. Radiofonizacja Witolda Hulewicza, Muzyka Wojciecha Gawrońskiego w opracowaniu Stanisława Węstawskiego (z Wilna). 19.30 Koncert rozrywkowy w wykonaniu Orkiestry Salonowej Rozgłośni Poznańskiej pod dyr. Eugeniusza Raabego, Stanisław Roy — tenor (z Poznania). 20.35 Audycje informacyjne. Dziennik wieczorny. Wiadomości meteorologiczne. Wiadomości sportowe. Nasz program na jutro. 21.00 Chór polskiego Radia pod dyr. Stanisława Nawrota. 21.15 Koncert symfoniczny z Filharmonii Warszawskiej. Wykonawcy: Orkiestra Filharmonii Warszawskiej pod dyr. Emila Coppera, Stani Zawadzka (śpiew), Mieczysław Mueh (fortepian) i Janusz Popławski (śpiew). 22.30 Nowe przemiany poezji polskiej — szkic literacki Kazimierza Czachowskiego (z Krakowa). 22.45 Muzyka z płyt. 22.55 Przegląd prasy. 23.00 Ostatnie wiadomości dziennika wieczornego, Komunikat meteorologiczny. 23.05 Wiadomości z Polski (w języku obcym). 23.15—23.55 Patrz program Warszawy II.

ROZGŁOSIENIA POMORSKA W TORUNIU
6.57—7.00 Pieśń poranna. 10.00 Koncert rozrywkowy — płyty. 10.55—11.00 Program na jutro. 13.00 Dla każdego co ładnego — płyty. 13.50—14.00 Wiadomości z Pomorza. 17.45 O muzyce wiadomości dla wszystkich. — Audycja pod tytułem: „Tańce w artystycznej muzyce” w opracowaniu — 18.30 Wiadomości sportowe z Pomorza. 22.45 Muzyka — płyty. 22.55—23.00 Aktualności. 23.05 Zakochanie audycji.

PROGRAMY ZAGRANICZNE
19.40 HAMBURG, Koncert Filharmonii Berlińskiej. Dyr. Furtwaengler.
20.10 MONACHIUM, Koncert symfoniczny.
20.10 BUDAPEST. Recital fortepianowy Józefa Pempulera.
20.10 WIEDEŃ, Koncert Wagnerowski.
21.00 MEDIOLAN. „Kraina uśmiechu” — operetka Lehara.
22.45 DROITWICH. „Judyta” — opera Goossensa.

Sobota, 22 października
PROGRAM OGÓLNOPOLSKI
6.30 Pieśń „Kiedy ranne wstają zorze”. 6.35 Muzyka (płyty). 7.00 Dziennik poranny. 7.15 Muzyka (płyty). 7.45 Gimnastyka. 8.00 Audycja dla szkół. 8.10—11.00 Przerwa. 11.00 Audycja dla szkół: „Spie-

wałmy piosenki” — prowadzi prof. Bronisław Rutkowski, 11,25 Z oper Rimski-Korsakow (płyty). 11,57 Sygnał czasu i hejnał z Krakowa. 12,03 Audycja południowa. 13,00—15,00 Przerwa (patrz programy lokalne). 15,00 Teatr Wybraźni dla dzieci: „Serwis holenderski śledzi” — słuchowisko Stanisława Mióduszwskiego (z Torunia). 15,30 Muzyka obładowa w wykonaniu Kwartetu Salonowego (z Krakowa). 16,00 Wiad. dziennika radiowego. 16,05 Wiadomości gospodarcze. 16,15 Kronika literacka w oprac. prof. Andrzeja Tretliaka. 16,30 Popołudniowy koncert w wykonaniu Orkiestry Polskiego Radia pod dyr. Grzegorza Fitełberga z udziałem Witolda Myszowskiego — śpiew. 18,00 Audycja dla wsł. 1) Skrzynka rolnicza — inż. W. Tarkowski; 2) „Paltocik” — nowela Gustawa Daniłowskiego. 18,30 Audycja dla Polaków za granicą. 19,15 Wlazanki operetkowe w wykonaniu Orkiestry Rozgłośni Wileńskiej pod dyr. Władysława Szczepańskiego. 20,35 Audycje informacyjne: Dziennik wieczorny; Wiadomości meteorologiczne; Wiadomości sportowe; Nasz program na jutro. 21,00 Koncert muzyki lekkiej i tanecznej w wykonaniu Małej Orkiestry R. P. pod dyr. Zdzisława Górzynskiego z udziałem Marii Kaupę, Jana Żyńskiego i Jana Lawrusiewicza. W przerwie ok. godz. 21,50: „Przyjacielka przyszłość” — skecz Tadeusza Szulca oraz „Co słychać” — rozmowa Jerzego z Kądzusiem w oprac. Jerzego Rozmala i Tad. Bochenkiego. 22,55 Przegląd prasy. Ostatnie wiadomości dziennika wieczornego. Komunikat meteorologiczny. 23,05 Wiadomości z Polski (w języku obcym). 23,15 do 23,55 Patrz program Warszawy II.

Transmisja z Filharmonii
Piątkowy koncert z Filharmonii transmitowany będzie, jak zwykle w II-jej swej części na wszystkie rozgłośnie polskie. W części tej, która rozpocznie się o godz. 21.15 usłyszą radioluchaczki jeden z nowych utworów Rachmaninowa — niezmiernie efektowną rapsodię na temat Paganiniego, oraz poemat symfoniczny P. Rytla i utwór p. t. „Uczeń czarnoksiężnika” Paula Dukasa.

Orkiestra Filharmonii Warszawskiej dyryguje amerykański kapelmistrz Emil Cooper.
Część pierwsza koncertu, transmitowana o godz. 20.00 przez Warszawę II — obejmie V Symfonię Czajkowskiego.

Nowe stałe godziny popularnych koncertów symfonicznych
Sobota, dn. 22. bm. przyniesie nowość programową, mianowicie popołudniowy koncert symfoniczny, utrzymany w charakterze popularnym. Koncert rozpocznie się o godz. 16.30. Każdy, kto popołudnie sobotnie spędzi w domu, będzie miał sposobność posłuchania przystępnych, a wysoce wartościowych utworów Rachmaninowa, Humperdincka i Griega. Na szczególną uwagę zasługują pieśń Griega p. t. „Samotny” na solo barytonowe z towarzyszeniem orkiestry i dwóch waltornii; utwór ten wykonają w radio po raz pierwszy. Koncert wykona Orkiestra Polskiego Radia pod dyrekcją Grzegorza Fitełberga, solo barytonowe odśpiewa Witold Myszowski.

Tabela loterii

NIURZĘDOWA z dnia 20 października

I i II ciągnienie GŁÓWNE WYGRANE

Stara dzienne wygrana z 5.000 padła na nr. 1993
Zi. 10.000 na nr. 99297
Zi. 2.000 na nr. 100151 149109
Zi. 1.000 na nr. 6106 12107 12810 26735
6432 115668 150566
Zi. 500 na nr. 40724 42754 64606 79073 86412
Zi. 250 na nr. 10926 18957 24389 29869 31908
3242 38144 38338 57510 62016 65651 67438 73823
75576 86169 93076 98205 117708 119613 127004
129306 135288 139451 143853 145646 148620 148691

Wygrane po 125

95 266 623 1828 66 945 2115 3572 702
4192 501 5541 6173 7028 477 510 620 8014
9157 261 420
11141 595 631 807 931 12097 654 977
1329 541 641 73 14153 253 430 518 15742
16607 13 75 17121 26 212 447 577 18219
387 577 705 882 19444 706 87
20250 606 821 21385 22164 363 554
817 23169 448 802 24085 144 493 25045
130 730 864 75 26338 52 27933 28750
29033 534
30192 833 31569 975 32407 601 10
737 71 540 33222 421 626 903 34083 414
54 35185 279 719 869 36429 636 710 999
37051 808
38153 413 595 986 39317 48 723
40073 41943 42018 43514 608 44080 392
654 45200 556 46060 310 3 47606 823 977
48105 98 49276 334
50387 984 51180 963 76 52511 54226 400
888 55045 107 225 305 644 56657 57111
58400 59989
60273 495 61360 816 62185 63255 447
762 64022 72 602 78 65073 300 66320 67745
66983 69054 375 52
70355 923 691 768 71908 72330 900 73508
785 830 74656
76156 405 77607 798 932 79976
80593 815 81401 82240 83409 569 992
86138 228 464 87832 88003 775 949 50
90019 91073 455 545 616 92117 768
93677 852 94121 90 590 796 95344 668 887
954 96204 737 894 998 98187 99369
100200 594 712 101794 102733 103302 91
544 104285 105126 33 69 399 522 678
107067 612 108536 109649
110118 111171 112799 113191 502
115700 842 957 116632 962 117424 118420
861 71 119153 456 731 946
120327 557 630 875 978 121137 636 995
122861 123608 818 66 96 98 124011 473
125178 220 55 401 126674 900 127109 44
54 903 128222 568 76
130117 238 85 562 714 131141 222 82
404 132192 133566 134194 213 656 135175
136799 645 137052 158 355 138108 665
140117 142864 937 143194 144528 998
145375 146250 397 777 147307 66 148031
761
150159 555 890 151212
153592 154048 156045 302 158077 174 347
159281

III ciągnienie Wygrane po 125

1009 402 524 927 3382 4996 584 734
6604 7558 8772 939 9610
10026 867 944 12911 13581 14308 547
970 15213 685 16109 738
20037 89 21330 118 22905 23729 24005
26474 27402 716 28262 758 836 73 29773
30203 31479 807 33156 35865 36635 791
37055 209 38414 925
40738 41399 42176 886 43973 44404 849
45311 46918 92 47864 79 48440
50855 51804 52224 768 53234 54823 895
55328 509 711 800 56159 59592 753
60375 732 61743 62 62002 692 63713
65069 66654 67011 146 965 68710 69021
70148 537 71779 988 7222 73030 170 491
679 74981 76889 78018 79587
81022 114 779 82045 757 922 83623
84349 453 87493 88233 89749
90179 91177 924 92107 8 93128 491 585
848 94191 96169 842 98815 99607
100344 103067 108698 109163
110231 784 111133 113977 114406
116814 118697 119337
122040 476 77 667 123819 125093 708
125049 233 465 128209 445 129385 972
132515 133432 985 134537 739 135224
422 136995 138636 51 139139 250
140064 772 141408 897 143122 144977
145280 784 915 146867 147154 148079
149628
151718 152227 154991 155565 637 747
156437 795 915 159606 851

Wygrane po 125

517 625 34 62006 84 152 73 63020 306
990 64440 78 638 894 967 65013 210 36 310
535 699 66226 449 67116 67 289 465 539
850 61 68049 208 507 81 702 4 995 69090
350 532 625 917 60
70030 108 54 509 93 708 887 71308 43
628 788 879 72319 40 741 878 73047 87 89
311 884 74015 4 375 482 818 975 75121 221
37 88 334 583
76088 523 651 790 819 950 77017 149 395
529 670 806 78002 532 60 72 79107 395 509
716 884
80092 301 81006 54 90 113 61 723 82010
41 155 7 373 675 91 3 727 68 83127 315
455 91 660 91 721 87 837 84337 429 624
728 985 85052 137 315 418 855 86067 375
93 761 87364 778 84 88174 252 886 95 742
857 79 89030 246 337 464
90035 65 208 462 565 851 91237 371 547
644 884 950 75 92002 567 945 93096 120
227 827 94347 725 828 923 68 95040 113
310 40 449 636 832 96076 286 437 516 66
943 55 97022 284 338 98123 242 486 707
833 976 99338 508 854
100125 511 693 773 818 28 916 68 101023
45 352 804 102011 48 665 103022 311 32
62 75 712 69 855 983 104614 25 818 904
105232 894 976 106149 310 107060 93 201
89 468 537 774 101110 765 77 804 41
991 109009 86 134 74 202 389 593 805 21
529 670 806 78002 532 60 72 79107 395 509
716 884
80092 301 81006 54 90 113 61 723 82010
41 155 7 373 675 91 3 727 68 83127 315
455 91 660 91 721 87 837 84337 429 624
728 985 85052 137 315 418 855 86067 375
93 761 87364 778 84 88174 252 886 95 742
857 79 89030 246 337 464
90035 65 208 462 565 851 91237 371 547
644 884 950 75 92002 567 945 93096 120
227 827 94347 725 828 923 68 95040 113
310 40 449 636 832 96076 286 437 516 66
943 55 97022 284 338 98123 242 486 707
833 976 99338 508 854
100125 511 693 773 818 28 916 68 101023
45 352 804 102011 48 665 103022 311 32
62 75 712 69 855 983 104614 25 818 904
105232 894 976 106149 310 107060 93 201
89 468 537 774 101110 765 77 804 41
991 109009 86 134 74 202 389 593 805 21
529 670 806 78002 532 60 72 79107 395 509
716 884
80092 301 81006 54 90 113 61 723 82010
41 155 7 373 675 91 3 727 68 83127 315
455 91 660 91 721 87 837 84337 429 624
728 985 85052 137 315 418 855 86067 375
93 761 87364 778 84 88174 252 886 95 742
857 79 89030 246 337 464
90035 65 208 462 565 851 91237 371 547
644 884 950 75 92002 567 945 93096 120
227 827 94347 725 828 923 68 95040 113
310 40 449 636 832 96076 286 437 516 66
943 55 97022 284 338 98123 242 486 707
833 976 99338 508 854
100125 511 693 773 818 28 916 68 101023
45 352 804 102011 48 665 103022 311 32
62 75 712 69 855 983 104614 25 818 904
105232 894 976 106149 310 107060 93 201
89 468 537 774 101110 765 77 804 41
991 109009 86 134 74 202 389 593 805 21
529 670 806 78002 532 60 72 79107 395 509
716 884
80092 301 81006 54 90 113 61 723 82010
41 155 7 373 675 91 3 727 68 83127 315
455 91 660 91 721 87 837 84337 429 624
728 985 85052 137 315 418 855 86067 375
93 761 87364 778 84 88174 252 886 95 742
857 79 89030 246 337 464
90035 65 208 462 565 851 91237 371 547
644 884 950 75 92002 567 945 93096 120
227 827 94347 725 828 923 68 95040 113
310 40 449 636 832 96076 286 437 516 66
943 55 97022 284 338 98123 242 486 707
833 976 99338 508 854
100125 511 693 773 818 28 916 68 101023
45 352 804 102011 48 665 103022 311 32
62 75 712 69 855 983 104614 25 818 904
105232 894 976 106149 310 107060 93 201
89 468 537 774 101110 765 77 804 41
991 109009 86 134 74 202 38

SPRZEDAŻE

Nowości w wełnach na komplety sukienki oraz wszelkie **blawaty i galanterie** NAJKORZYSTNIEJ
P. Skladanowski
 Toruń, St. Rynek 24.
 Kredyt na asygnaty.

Zabawki

wózki, gry, lalki, nowości najtaniej „**Tani Bazar Zabawek**” Toruń, ulica Św. Ducha 15. Firma chrześcijańska. 1687

Gabinety sypialnie pokoje stołowe kuchnie

meble wyszczelnane polecane na dogodnych warunkach **Fabryki Mebli Zenon KOWALEWSKI** Toruń N. Rynek 18. 1783

Abazurki

na groby z wkładką wzmocnioną 5 groszy **Hurtownia Drogeryjna Jan Kapczyński** Toruń, Szeroka 35. 1815

Nogi, ręce

sztuczne, aparaty, gorsety wykonują 1744 **Bracia Kamiński** Zakład Ortopedyczny Toruń, Św. Ducha 21.

GABINETY jadalnie, sypialnie, tapczany, kuchnie

polecane 847 **T. Kasprowicz** Toruń, Prosta 5

po niskich cenach polecane **B.KACZMAREK** ul. Podwale 19. Tel. 93-71 5849

Licytacja

różnych mebli i pianina czarnego odbędzie się w piątek, dnia 21 bm. o godz. 12-tej, na podwórzu p. Sa-deckiego w Toruniu przy ul. Mickiewicza 6/8. 1812

Nowoczesny salon fryzjerski

z przyległym mieszkaniami, tania dzierżawa, w Toruniu okazjnie sprzedam. Oferty do Administracji. 1813

Lampki na groby Gromnice

olej do palenia polecane 1798 **drogeria Foto-Szady** Toruń, Stary Rynek 35.

Uczeń blacharski

potrzebny, syn uczciwych rodziców. A. Knoff, Grudziądz, Legionów 3. 5440

OGŁOSZENIE I.

Zarząd Spółki Akcyjnej „UNIA” Zjednoczone Fabryki Maszyn dawniej A. Ventzki i Peters S. A. Grudziądz

zaprasza PP. Akcjonariuszów na Nadzwyczajne Walne Zgromadzenie Akcjonariuszów odbyć się mające dnia 15 listopada 1938 r. o godzinie 9-tej w siedzibie Spółki w Grudziądzu w sali Zarządu S. A. „Unia” przy ul. Ventzkiego 14, z następującym porządkiem obrad: 1. Zagajenie przez Przewodniczącego p. Prezesa Rady Nadzorczej, 2. Zrównanie w prawach akcji imiennych z akcjami na okaziciela i zmiana akcji imiennych na akcje na okaziciela. 3. Obniżenie kapitału akcyjnego o zł 1.125.000,— tj. do zł 250.000,— przez wydanie za każde 11 sztuk akcji emisji daty 2. 5. 1934 — 2 sztuk akcji nowych. 4. Podwyższenie kapitału akcyjnego o zł 950.000,— tj. do zł 1.200.000,— przez emisję nowych 9.500 sztuk akcji na okaziciela po sto złotych nominalnej wartości każda. Z tych 9.500 sztuk nowych akcji przeznacza się 3.125 akcji dla akcjonariuszów S. A. Fabryki Maszyn i Narzędzi Rolniczych „Kunów” w Kunowie, które są wyłączone z prawa poboru przez Akcjonariuszów, 5. Zamierzone zmiany statutu: § 1. dotychczasowe brzmienie „Unia” Zjednoczone Fabryki Maszyn dawniej A. Ventzki i Peters, Spółka Akcyjna, proponowane brzmienie: „Unia” Zjednoczone Fabryki Maszyn i Narzędzi Rolniczych dawniej A. Ventzki i Peters Spółka Akcyjna. W dziale II. zamiast „zakładowy” — „akcyjny”. § 4. dotychczasowe brzmienie: „Kapitał zakładowy Spółki wynosi złotych 1.375.000,— słownie: jeden milion trzysta siedemdziesiąt pięć tysięcy złotych. Kapitał zakładowy w całości 12.813 sztuk, słownie: dwanaście tysięcy osiemset trzydzieści sztuk akcji brzmienia na okaziciela i 937 akcji, słownie: dziewięćset trzydzieści siedem akcji imiennych uprzywilejowanych po 100 słownie: sto złotych każda. Każda akcja brzmienia na okaziciela, daje prawo do jednego głosu. Każda akcja imienna uprzywilejowana, daje prawo do 10-ciu głosów, a ponadto ma pierwszeństwo przed zwykłymi akcjami przy podziale majątku w razie likwidacji Spółki. Przeniesienie własności akcji imiennych uprzywilejowanych, jest uzależnione od zezwolenia Rady Nadzorczej i Zarządu Spółki. Połączenie większej ilości akcji w jednym piątku jest dozwolone. Obowiązkowe ogłoszenie Spółki drukuje się w pismach prawnym przepisanych. Nowe brzmienie: „Kapitał akcyjny Spółki wynosi zł 1.200.000,— i podzielony jest na 12.000 sztuk akcji na okaziciela po sto złotych każda. W dziale III. zamiast „organy” — „władze”. § 5. przez zmianę słowa „organami” na „władzami” i skreślenie „1”, „2”, „3”. § 6. ustępu pierwszego. Dotychczasowe brzmienie: „Zarząd składa się z jednego lub więcej członków mianowanych przez Radę Nadzorczą. Zarząd zastępuje Spółkę we wszystkich czynnościach tak na wewnątrz jak i na zewnątrz”. Nowe brzmienie: „Zarząd składa się z jednego lub większej liczby członków wybieranych przez Walne Zgromadzenie na okres trzyletni. Zarząd reprezentuje Spółkę w Sądzie i poza Sądem”. § 7. przez wykreślenie słów „względnie jeden członek samodzielnie”. § 8. przez zmianę w zdaniu pierwszym słów „Rada Nadzorcza” na „Zarząd”. „Zarząd” na „siebie”. § 9. przez wykreślenie słów „oraz” — „wydanych przez Radę Nadzorczą”. § 10. ustępu pierwszego. Dotychczasowe brzmienie: „Rada Nadzorcza składa się co najmniej z 5 członków, wybranych przez Walne Zgromadzenie z grona akcjonariuszów. Wybory dokonuje się na przeciąg 3 lat, absolutną większością głosów. Jako rok wyborczy uważa się czasokres od Zwyczajnego Walnego Zgromadzenia do końca następnego Walnego Zgromadzenia”. Nowe brzmienie: „Rada Nadzorcza składa się co najmniej z pięciu członków wybieranych przez Walne Zgromadzenie z grona akcjonariuszów. Wybory dokonuje się na przeciąg trzech lat zwykłą większością głosów. Mandaty członków Rady Nadzorczej wygasają z dniem odbycia Walnego Zgromadzenia zatwierdzającego sprawozdanie, bilans i rachunek strat i zysków za ostatni rok ich urzędowania”. W ustępie trzecim przez skreślenie słów „nowego członka” i wstawienie po słowach „Walnym Zgromadzeniu” słów „nowego i to” zastąpienie słowa „tytu” słowem „liczba”. skreślenie słów „ubyło że liczba pozostałych nie wynosiłaby pięć osób” a wstawienie w miejsce tychże „spadła poniżej pięciu”. W ustępie czwartym przez wstawienie po słowie „statutem” słów „i prawem”. § 11. Przez zmianę wyrazów „jego zastępcę” na „dwóch zastępców”. § 12. Przez zmianę słów „gospodarką” na „działalnością”. W drugim ustępie zamiast „tak” — „zarówno”, przez dodanie po słowie „wniosków” słowa „Zarządu”, oraz wstawienie zamiast „przeprowadzać” słowa „dokonywać”, zamiast „przeglądać” — „sprawdzać”. § 13. przez skreślenie tego przepisu, który brzmi: „Rada Nadzorcza wykonuje swe czynności zbiorowo i wybiera corocznie ze swego grona Komisję złożoną z co najmniej 3 członków, do wykonywania czynności nadzorczych i ściślejszej współpracy z Zarządem, w d. ustalonych dla niej regulaminu”. § 14. przez zmianę na „13” i słów „pismem” na „listami” — „rozesłaniem” na „wysłanymi” — „połowa” na „pięciu”. § 15. przez zmianę na „14”, wstawienie po słowie „diety” słów „w wysokości” i skreślenie ostatniego zdania tego przepisu, które brzmi: „niezależnie od tego pobierają członkowie Komisji ściślejszej stałe uposażenie po zł 500,— (złotych pięćset) rocznie każdy”. § 16. przez zmianę na „15”, wykreślenie słów „w pis-

mach prawem przepisanych”, wstawienie w ich miejsce „czasopiśmie Polska Gospodarcza”, wstawienie zamiast „21 dni” słów „trzy tygodnie”, oraz skreślenie słów „a w każdym razie po upływie terminu do zgłaszania dodatkowych spraw do porządku dziennego”. § 17. przez zmianę na „16”, słowa „przedmioty” na „sprawy” — „reprezentujący” na „przedstawiający” — „zakładowego” na „akcyjnego” — „dotyczący” na „odnośny”, oraz wstawienie po słowie „akcjonariusz” słów „lub akcjonariusze”. § 18. przez zmianę na „17”, wykreślenie zdania „właściciele akcji imiennych uprzywilejowanych mają prawo uczestnictwa w Walnym Zgromadzeniu, jeżeli są zapisani do księgi akcyjnej na 7 dni przed odbyciem Walnego Zgromadzenia. Natomiast”. § 19. przez zmianę na „18”. § 20. przez zmianę na „19”, dodanie w zdaniu pierwszym przed słowem „większością” słowa „bezwzględna”, wykreślenie słów „wyjątek stanowią” — „w których to wypadkach” — „przy czym akcje imienne uprzywilejowane głosują oddzielnie”. Skreślenie ostatniego zdania, które brzmi: „o sposobie głosowania decyduje przewodniczący Walnego Zgromadzenia. jednakowoż na wniosek akcjonariuszów reprezentujących co najmniej 1/10 kapitału zastąpionego w Walnym Zgromadzeniu winno głosowanie odbyć się kartkami”. § 21. przez zmianę na „20”, skreślenie w punkcie 1. słów „w celu powzięcia uchwały”, dodanie słowa „oraz” i skreślenie w punkcie 2. słów „2. dla powzięcia uchwały”, wstawienie po słowie „uzna” — „to”, zamiast „3” — „2”, zamiast „reprezentujący” — „przedstawiający”, „zakładowego” — „akcyjnego”, wykreślenie słów „powstałych z zwołania”, wstawienie zamiast „4” — „3”. § 22. przez zmianę na „21”. § 23. przez skreślenie tego przepisu, który brzmi: „do czasu pokrycia zobowiązań Spółki według stanu z dnia 30. 6. 1933 r. czysty zysk przeznacza się na procentową regulację tych zobowiązań”. § 24. przez zmianę na „22”. § 25. przez zmianę na „23”. § 26. przez zmianę na „24”, oraz skreślenie w nim zdania „oraz jedno z pism krajowych według wyboru Zarządu i Rady Nadzorczej”. § 27. przez skreślenie tego przepisu, który brzmi: „we wszystkich wypadkach w statucie nieprzewidzianych ma zastosowanie polskie prawo o spółkach akcyjnych z roku 1928 (Rozporządzenie Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 22 marca 1928 r. Dz. U. R. P. Nr. 39)”. Ustalenie w wyniku powyższych zmian, nowego brzmienia statutu Spółki. 6. Wybór członków Zarządu. 7. Wybór członków Rady Nadzorczej. 8. Upoważnienie Zarządu do oznaczenia terminu otwarcia i zamknięcia subskrypcji na akcje nowej emisji, 9. Upoważnienie Zarządu do oznaczenia terminu złożenia akcji dawnych emisji do wymiany lub ostemplowania, 10. Upoważnienie Zarządu wspólnie z Radą Nadzorczą do oznaczenia ceny emisyjnej nowej emisji akcji. 11. Ustalenie wysokości diet dla członków Rady Nadzorczej, 12. Połączenie Spółki Akcyjnej Fabryki Maszyn i Narzędzi Rolniczych „Kunów” w Kunowie jako Spółki przejmowanej ze Spółki Akcyjnej „UNIA” Zjednoczone Fabryki Maszyn dawniej A. Ventzki i Peters S. A. Grudziądz, jako Spółkę przejmującą, przy czym akcjonariusze Spółki Akcyjnej Fabryki Maszyn i Narzędzi Rolniczych „Kunów” w Kunowie za każde 4 akcje „Kunowa” otrzymają 5 akcji nowej emisji Spółki Akcyjnej „Unia”. Ustalenie warunków połączenia. 13. Decyzja Walnego Zgromadzenia co do pokrycia kosztów Nadzwyczajnego Walnego Zgromadzenia. 14. Wolne wnioski. Właściciele akcji imiennych mają prawo uczestniczenia w Walnym Zgromadzeniu, jeżeli są zapisani w księdze akcyjnej przynajmniej na tydzień przed odbyciem Walnego Zgromadzenia. Akcje na okaziciela dają prawo do uczestniczenia w Walnym Zgromadzeniu, jeżeli zostaną złożone w Zarządzie Spółki przynajmniej na tydzień przed terminem Zgromadzenia i nie będą odebrane przed ukończeniem tegoż. Zamiast akcji mogą być złożone odpowiednio zaświadczenia wydane na dowód złożenia akcji u notariusza, lub instytucji kredytowej krajowej. 5441

Zarząd.

NAJLEPSZE OKULARY
 poleca **OSKAR MEYER**
 właściciel JASIŃSKA i ZELLER
 Bydgoszcz, ul. Gdańska 21.
 Najstarszy zakład optyczny na miejscu. 1745

Zwiedzajcie cukiernię i kawiarnię
Thrun, Langgasse 74 8587

GRYPY, PRZEZIĘBIENIE BOLE GŁOWY, ZĘBÓW itp. ZADAJĄCE PROSZKOM TYTUŁ W MIĘDZYNARODOWYCH WYSTAWACH.

Numer akt: III. Km. 845/38 i 1930/37. (10780)

OBWIESZCZENIE O LICYTACJI NIERUCHOMOŚCI

Komornik Sądu Grodzkiego w Grudziądzu rewiru III-go Wojciech Janowski, mający kancelarię w Grudziądzu, ul. Legionów nr. 15 na podstawie art. 676 i 679 k. p. c. podaje do publicznej wiadomości, że dnia 2 grudnia 1938 r. o godz. 10 w Sądzie Grodzkim w Grudziądzu odbędzie się sprzedaż w drodze publicznego przetargu należącej do dłużnika Gustawa Hinkełmanna nieruchomości: Grudziądz, tom 70, karta 2001, składająca się z parceli gruntu o powierzchni 861 m² oraz zabudowań: domu frontowego, oficyny w podwórzu, parkanów, pompy ze studnią. Nieruchomość położona jest w Grudziądzu przy ulicy Herzfelda 4.

Nieruchomość oszacowana została na sumę zł 73.245,—, cena zaś wywołania wynosi zł 54.933,75.

Przystępujący do przetargu obowiązani są złożyć rekojmie w wysokości zł 7.324,50.

Rekojmie należy złożyć w gotówce albo w takich papierach wartościowych bądź książeczkach wkładowych instytucji, w których wolno umieszczać fundusze małoletnich. Papiery wartościowe przyjęte będą w wartości trzech czwartych części ceny giełdowej.

Przy licytacji będą zachowane ustawowe warunki licytacyjne, o ile dodatkowym publicznym obwieszczeniem nie będą podane do wiadomości warunki odmienne.

Prawa osób trzecich nie będą przeszkodą do licytacji i przysądzenia własności na rzecz nabywcy bez zastrzeżeń, jeżeli osoby te przed rozpoczęciem przetargu nie złożą dowodu, że wniosły powództwo o zwolnienie nieruchomości lub jej części od egzekucji i że uzyskały postanowienie właściwego sądu, nakazujące zawieszenie egzekucji.

W ciągu ostatnich dwóch tygodni przed licytacją wolno oglądać nieruchomości w dni powszednie od godziny 8-jej do 18-jej, akta zaś postępowania egzekucyjnego można przeglądać w Sądzie Grodzkim w Grudziądzu, ul. Ks. Budkiewicza, sala nr. 20. Grudziądz, dnia 10 października 1938 r.

(—) Wojciech Janowski, komornik.

OGŁOSZENIE

Państwowy Bank Rolny, Oddział w Grudziądzu sprzedaje w drodze przetargu ustnego, poprzedzonego złożeniem ofert, ośrodek w maj. Wielka Tymawa o obszarze 199.68.03 ha, położony w powiecie grudziądzkim w odległości 9 km od Łasina, 4 km od stacji Szonowo Szlacheckie — przystanek autobusowy w miejscu.

Grunty dobre pszenno-buraczane, dom mieszkalny skanalizowany, własne urządzenie elektryczne we wszystkich zabudowaniach. Piękne otoczenie — park — las.

Cena wywoławcza ośrodka wraz z budynkami, urządzeniem elektrycznym i wodociagowym, drzewostanem i zasiewami ozimymi wynosi 184.200,— zł. Zadatek wynosi 50% ceny kupna. Reszta ceny kupna zostanie rozłożona na 40 lat przy oprocentowaniu 5% rocznie, przy czym okres amortyzacji rozpocznie się od dnia 1. VII. 1939 r.; pierwsza rata płatna 1. X. 1939 r.

Inwentarze żywe i martwe oraz zapasy mogą być przedmiotem dodatku, sprzedaży za gotówkę. Termin składania ofert upływa z dniem 19 listopada 1938 r.

Przetarg ustny odbędzie się dnia 7 grudnia 1938 r. o godzinie 10-jej w Wydziale Agrarnym Oddziału Państwowego Banku Rolnego w Grudziądzu, ul. Sienkiewicza nr. 12.

Przy złożeniu oferty konieczne jest wpłacenie wadium w wysokości 10% zadeklarowanej ceny sprzedażnej.

Bliższych informacji co do warunków sprzedaży udziela Państwowy Bank Rolny, Wydział Agrarny w Warszawie, Oddział w Grudziądzu oraz na miejscu Administracja Majątku. 10779

Km. IV. 2098/37. (10781)

PRZETARG PRZYMUSOWY

W sobotę, dnia 22 października 1938 r. o godzinie 10-tej sprzedawać będą w drodze przetargu przymusowego za gotówkę najwięcej dającym w Grudziądzu, Groblowa nr. 27: 10 pudełek pudrów, 100 butelek wody kwiatowej, 50 flakonów perfumu i 50 butelek wód do włosów, oszacowanych na łączną kwotę 1000,— zł.

Grudziądz, dnia 19 października 1938 r.

(—) Maćkowiak, komornik.

DRUGERIA POLSKA
 rok jubileuszowy
 Artykuły toaletowe — Farby — Perfumeria
 Foto: Film — Wywoływanie Telefon 22813
 — Kopiewanie 2 razy dziennie 16
Zygmunt Bulliński Kassub. Markt 1a,
 przy dworcu (róg Danziger Privat-Actien-Bank).

OGŁOSZENIA:

wiersz milimetrowy na stronie 1-lamowej	0,20 zł
w tekście na pierwszej stronie	1,00 zł
w tekście na drugiej i trzeciej stronie	0,80 zł
Drobne za słowo 15 gr. Pierwsze słowo i wyrazy tłustym drukiem liczymy podwójnie.	0,50 zł

Za ogłoszenia sądowe i urzędowe w drobnym składzie 25 proc. drożej.
 Dla poszukujących pracy i nekrologi 25 proc. zniżki.
 Komunikaty 50 gr za wiersz.
 Za ogłoszenia skomplikowane i z zastrzeż. miejsca 30 procent nadwyżki. W W. M. Gdańsku cennik ogłoszeniowy jest identyczny z cennikiem dla Polski, z tym jednak że rachunki mogą być regulowane w guldenach gdańskich.

ABONAMENT MIESIĘCZNY WYNOŚI:

Z doręczaniem przy pomocy poczty wyd. K. z do.	3,40 miesięcznie
z datkami książkowymi	2,90
Z odbiorem w administracji z dodatkami książkowymi	2,90
Bes dodatków książkowych z doręczaniem przez pocztę	2,20
Z odbiorem w administracji	2,00

Gazeta Gdańska w Gdańsku: ceny jak powyżej — tylko w guldenach gdańskich.
 Zastrzeżenie: W razie wypadków spowodowanych siłą wyższą, Administracja nie odpowiada za dostarczenie pisma.

Redaktor naczelny: **JAN DRZEWECKI**.
 Redaktor odpowiedzialny: **Jan Piaśnik** w Toruniu, ul. Mickiewicza 136.

Buchalteria czasu wolnego od pracy

Sprawa właściwego spędzenia czasu od pracy staje się nie tylko u nas, ale na całym świecie coraz bardziej aktualna. Myśli tego rodzaju jak „Los cywilizacji będzie może w większym stopniu przesadzony przez to, co ludzie robią w okresie swych wczasów, niż przez to, co robią w oficjalnych godzinach pracy” albo „wczasy są to częścią ludzkiego życia, w której walka między aniołem i diabłem o duszę człowieka rozgrywa się z największą zatarścią” (Jacks) znajdują coraz powszechniejsze zrozumienie.

Pierwszym warunkiem do właściwego użytkowania wolnego czasu jest zdanie sobie sprawy jaką jego ilością rozporządzamy.

Spróbujmy sporządzić roczny bilans czasu. Jeżeli człowiek pracuje 8 godzin i 8 godzin na dobę śpi, to pozostaje mu jeszcze do użytkowania 8 godzin dziennie. Z tej liczby zużywa pewną ilość czasu na mycie się, jedzenie, ubieranie, dojeżdżenie do pracy, powrót do domu i t. p. Przyjmijmy, że czynności te zabierają 5 godzin — pozostaje więc dziennie jeszcze 3 godziny wolne. Są to te właśnie godziny, w których „rozgrywa się walka o duszę człowieka”.

W ciągu roku takich godzin jest około 1.000. Przyjmijmy dalej, że w niedzielę człowiek rozporządza 10 godzinami — otrzymamy na rok 520 godzin. Święta poza niedzielami dają nam rocznie około 150 godzin wolnych, a wreszcie urlop (licząc przeciętnie 10 dni urlopu na rok) 150 godzin. Razem ma człowiek w ciągu roku do rozporządzenia kapitał 1.800 godzin wczasów. Licząc po 16 godzin na tydzień (8 godzin zabiorą sen), otrzymamy około 120 dni, t. j. 4 miesiące wolnego czasu.

Dopiero gdy się te codzienne, świąteczne i urlopowe godziny zestawia razem, to

Wells proponuje przyznać nagrodę pokojową Nobla... Beneszowi

Znany pisarz angielski H. C. Wells wystąpił na łamach „Timesa” z inicjatywą, zmierzającą do przyznania pokojowej nagrody Nobla... Beneszowi. Projekt Wellsa jest o tyle sensacyjny, że niektóre pisma angielskie występowały już za przyznaniem nagrody pokojowej Chamberlainowi.

widać, jak wielka jest ich liczba — rozsiadane w ciągu całego roku giną bezpowrotnie z niepowetowaną szkodą dla postępu cywilizacji.

Racjonalne wykorzystanie wczasów jest więc zagadnieniem wykorzystania trzeciej części życia ludzkiego.

Jak będzie wyglądał samochód przyszłości?

Kierownik ruchu kołowego w Columbii, niejaki van Duzer sformułował tezę na temat możliwości pędzenia samochodów elektrycznością, czerpaną... z powietrza. Taki samochód przyszłości będzie miał ponadto 3 koła, co umożliwi mu robienie na miejscu zwrotów pod kątem prostym. Hamulce w kształcie ostrzy możnaby było błyskawicznie opuszczać na ziemię, nie dopuszczając do poślizgu. Komórki fotoelektryczne nie pozwalałyby samochodowi mijać

Jakie kolonie odebrano Niemcom po 1918 r.?

Na tle aktualnych obecnie tendencji rewindykacyjnych III Rzeszy odnośnie utraconych po wielkiej wojnie kolonii niemieckich, przypomnieć wypada, jakie to obszary kolonialne utraciły Niemcy od 1918 r. Podstawę zarządu większością tych kolonii stanowią mandaty Ligi

Narodów. Na tej zasadzie mniej więcej połowa Togo (Afryka) znajduje się pod zarządem Anglii, reszta zaś przypada Francji. Z innych obszarów afrykańskich, Kamerunem rządzi Francja, nieznaczna zaś jego częścią — Anglia. W Afryce Wschodniej Tanganika należy do Anglii, kraj zaś Ruanda-Urundi — do Belgii. Dawne obszary kolonialne niemieckie w Afryce Płd.-Wschodniej przyłączone zostały do Unii Południowo-Afrykańskiej (dominium angielskie). Wyspy na Oceanii, należące dawniej do Niemiec, a więc archipelag Bismarcka, wyspy Marszałkowskie, Karoliny i Maryańskie przypadły Japonii. Północno-wschodnia część Nowej Gwinei znajduje się pod zarządem Stanów Zjednoczonych Australii. Ostatnim wreszcie terenem kolonialnym Niemiec było Klaucau w Azji, obecna własność Japonii.

Najmłodsza pilotka Francji

17-letnia Francuzka, panna Paulette Chagnaud zdała z wynikiem dodatnim egzamin na pilota. Mlle Chagnaud jest obecnie najmłodszą pilotką w całej Francji.

Nie znał zasad „efficiency”

„Efficiency” — to modne słówko w życiu handlowym anglosasów. Oznacza ono najsukcesywniejsze sposoby prowadzenia przedsiębiorstwa, zjednywania sobie klientów, przeprowadzania racjonalnej reklamy, — jednym słowem zapewnienia przedsiębiorstwu pełnego powodzenia handlowego. Pod zarzutem wykroczenia przeciwko tym zasadom stanął w tych dniach przed sądem w Blackbord pewien knajpiarz, słynny w całym mieście z tego, że gości swoich żywił padliną z psów i kotów oraz zdechłych świń, w wyniku czego kilku ludzi rozchorowało się. Skutki takiego prowadzenia interesu nie dały długo na siebie czekać. Klienci zaczęli omijać nieuczciwego knajpiarza, który stanął przed bankructwem. Doprowadzony tym do rozpacz restaurator, napadł pewnego dnia na jednego z gości, dawnego swego klienta i siłą próbował go zaciągnąć do lokalu. Przed sądem knajpiarz tłumaczył się, że przecież musi żyć. Pańscy klienci także — odparł sędzia i zaaplikował krewkiemu knajpiarzowi 4 miesiące aresztu, przy czym dał mu do wyboru, albo żywić się przez cały czas pobytu w więzieniu zapasami, znajdującymi się w jego sklepie, albo zapłacić 200 dolarów grzywny. Knajpiarz wolał zapłacić grzywnę.

Mała utarczka

W Filadelfii wybuchł strajk wśród zbieraczek odpadków i papierów na ulicach miasta i w ogrodach. Nie wszystkie jednak zbieraczki podporządkowały się zarządzeniom strajku. Stąd ta utarczka. Policja na razie śledzi przebieg sprzeczki bezczynnie. W chwilę później została obrzucona butelkami i kamieniami.

Andrzej Soutar

Tajemnicze drogi

40) Autoryzowany przekład Apolonii Drzemieckiej

— Przystań paplać — rzekł ostro Merton. Zostań tu a ja pójdę zadzwonić. Nie pij już tego świństwa. Zamów sobie lepiej angusturę. To cię postawi na nogi. Czuję niesmak. Ten Deveraux, który uważał się za „gentlemana” i obracał się w najlepszym towarzystwie zalał się butelką marnego wina.

Cringle odpowiedział na telefon. Podziękował Mertonowi za troskliwość. Tak, opuszcza niebawem Bankstone House i udaje się na południowy brzeg. W miesiące będzie prawdopodobnie dopiero następnego dnia.

Merton podzielił się tą wiadomością z Deverauxem, który udawał, że pije angusturę.

Pół godziny później pożegnali się. Merton, gdy dzwonił do Bankstone, wyszukał sobie przy tej okazji adres Cringle'a. Poszedł teraz na Westminster i przeszedł się parę razy wzdłuż uliczki przy której sędzia mieszkał. Swym jastrzębim wzrokiem wyszukał okna, które mu były potrzebne. O godzinie dziesiątej mieszkanie Cringle'a pograżyło się w ciemnościach.

Wrócił do swego mieszkania w Vauxhall Bridge Road, oddalonego o paręset jardów. Gdy wyszedł na ulicę, przebrany był w mundur portiera: wysoka czapka, ciemno granatowy garnitur z złotymi wypustkami. W kieszeni miał parę gumowych rękawiczek i dwie fajki. Trzeba było tylko rozkręcić te fajki a miało się dwa precyzyjne pilniki. Za podszewką czapki schował dwa wytrychy, którym żaden zamek nie mógłby się oprzeć. A ponadto miał precyzyjną technikę doświadczonych włamywaczy.

Namyślał się chwilę, czy ma bezczelnie wsiąść do windy i podjechać do piętra, na którym sędzia mieszkał. Zdecydował jednak, że to było by za wielkie ryzyko. Musi się wspinać!

Wzdłuż mieszkań biegła weranda. Uirzał rynnę.

Wdrapał się po tej rynnicy ze zwinnością kota. Dewizą Mertona było: gdy zabierasz się do dużych rzeczy, musisz dużo ryzykować! W mieszkaniu znalazł się tak szybko, iż mogło się wydawać, że przesaczył się przez szybę.

Odszukał gabinet. Jego mózg pracował z błyskawiczną szybkością. Obejmował wszystko jednym spojrzeniem, słuch miał nastawiony na najłżejszy szmer.

Tylko człowiek o dużej inteligencji może liczyć na powodzenie w tym fachu. Merton należał do nich.

Otwierał szufladę po szufladzie z nieprawdopodobną szybkością. Jedną z pierwszych rzeczy, której się nauczył gdy przystąpił do swego „fachu”, to opanowanie mechanizmu zamków. Dziś potrafił dokonać więcej zwykłą szpilką lub kawałkiem drutu, aniżeli inżynier kluczami i dynamitem.

Nareszcie znalazł to, czego pragnął, więcej aniżeli czegokolwiek na świecie. Skierował się ku oknu.

I nagle stanął na miejscu jak wryty.

Usłyszał kroki w korytarzu. Miękkie stapanie w pończochach. Obliczył błyskawicznie, że zapóźno było na skok do okna. Przycisnął się więc do ściany i czekał. Jeżeli to kobieta, zwłaszcza nerwowa kobieta, nie zauważy go. Słyszac szmer w pokoju, zajrzy i odejdzie. (Będzie wolała raczej siebie oszukać, aniżeli dokładnie sprawdzać). Jeżeli to jednak mężczyzna!

Drzwi się otworzyły. Jakiś człowiek stał na progu z bronią w ręku!

Merton powiedział sobie, że teraz musi zaryzykować skok do okna. Najlepszy strzelec rzadko trafia z rewolweru w ciemności! Skoczył do okna. Usłyszał dźwięk w rodzaju „ping”! Coś uderzyło go w łydke. Paliło jak piekło! Strzał był przytłumiony, więc najprawdopodobniej z wiatrówki.

Skoczył do rynnicy i zsunął się po niej. Wylądował na ulicy, odwrócił się i biegł jak tropiony zając.

Szczęście mu sprzyjało tej nocy. Dotarł szczęśliwie do swego mieszkania. Tam zbadał łup. Wielkie nieba, całe tonny brylantów! Trzymał w swym ręku portfel, który wyrzucony był przez okno z sypialni Merrimana w dniu morderstwa!

Merton przebrał się szybko i wyszedł. Zawołał taksówkę i kazał się zawieźć do Cricchiego.

Proszę zawiadomić, że zgłosił się „Easy Street” — zakomunikował służącemu.

Cricchi przyjął go.

— Proszę — rzekł Merton, gdy zostali sami. Podał Cricchiemu portfel... Dostałem to dzisiaj.

— Doprawdy? — rzekł Cricchi, wysypując kamienie na dłoń. — Skąd?

— Z mieszkania tego starego złodzieja sędziego Cringle'a — odparł Merton. — Mówiłem ci, że podejrzewałem go od początku.

— O co?

— O morderstwo Merrimana!

— Co ty mówisz — mówił Cricchi chłodno. Oddał mu portfel. — Włamałeś się do mieszkania sędziego?

— Oczywiście — odpowiedział Merton, zaniepokojony dziwnym zachowaniem się Cricchiego.

— A więc dobrze — mówił Cricchi twardym głosem — wiesz przecież co należy zrobić. Idź do Scotland Yardu i opowiedz im swoją bajeczkę, a na pewno zaaresztują Cringle'a.

Merton cofnął się o krok w zdumieniu.

— Do diabła — wybuchnął — czy nie zdajesz sobie sprawy, co to znaczy...

— Dla ciebie?

— Nie, dla nas wszystkich. Przecież to znaczy, że Cringle zamordował Merrimana!

— A czy ty wiesz, co znaczy mieć te brylanty w swoim posiadaniu? Ty durniu!

Merton nie mógł złapać tchu. Oczy wychodziły mu z orbit.

— Do czego ty zdążasz?

— Masz się stąd wynosić i to diabelnie przedko, słyszysz? — wołał Cricchi, rozwścieczony. Zadzwoń. Dwóch służących pojawiło się natychmiast, tak jakby wyczekiwali pod drzwiami.

(Ciąg dalszy nastąpi)